

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Blandede Efterretninger

angaaende

Ribe Cathedral skole.

Syvende Fortsættelse.

Udgiven som Indbydelsesskrift til den
offentlige Examen i Maaret

1832.

Af
P. N. Thorup,
Rector og Professor.

Trykt i Ribe hos Niels Giersted Høphoff.

Manuskr. Giersted. = Bibl.

Examen selv, indbydes den os betroede Ungdoms Fædre, Mødre og andre Paarørende af begge Køn, samt enhver anden Skolens Belynder." Dog har det meget sjældent været Tilfældet, at det smukke Køn bærede Examen selv med sin Rørvarelse, hvilket udentviol er mindre at beklage, end at overhoved den levende Deeltagelse, som i de første Aar efter Reformen hyppigen loffede Tilhørere hen til Prøverne, efterhaanden betydeligt har tabt sig saavel her som andre Steder. *)

Efter bemeldte Examen dimitteredes nuværende Etatsraad og Committeret i Rentekammeret Christian Lund, som blev udmærket ved Examen artium. I en Skrivelse til Stiftsøvrigheden af 6te Jan. 1807 bevidner den Kongelige Direction sin Tilfredshed med Ribe. Skole, saavel med Hensyn til den sidst afholdte Skoleexamen og de indsendte skriftlige Udarbejdelser, som og i Anledning af den her fra Skolen dimitterede Candidat Lunds Udmærkelse ved den første academiske Prøve. **)

Endnu rettede Underviisningen sig efter den af Rector Hanssen forfattede interimistiske Lektionstabel, indtil en anden under 16de Febr. 1807 af den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler approberet Lektionstabel blev sat i Stedet. Denne saavel som den Kongelige Directions medfølgende Skrivelse af 23de Febr., betragtede som Norm for det nye Lektionssystem, vil jeg til Slutning meddele blandt andre Actstykker til Reformens Historie, paa hvilket Sted

*) See Rector Suhrs Program 1831. p. 2
 **, Bil 3.

Læseren, der ønsker et nærmere Bekjendtskab med Sligt, behageligen vil søge disse Documenter.*) Indholdet lader sig i Korthed fremstille under følgende Oversblik, hvorved bemærkes, at Classerne i de forskjellige Sprog og Videnskaber ikke her ere betegnede saaledes som paa Tabellen, med deres eget Nummer, men med Tallet af den tilsvarende latinske Sprogklasse.

L e c t i o n s t a b e l
16de Februar 1807.

Fag	Lærernes partes.	Ugent. Timer.		
		I Cl.	II Cl.	III Cl.
Latin . . .	Rector Hanssen II og III; Schandorph I.	9	8	10
Græsk . . .	Rector Hanssen		3	3
Hebraisk . . .	Schandorph			2
Dansk . . .	Thorup II, III; Schandorph I.	4	3	4
Todsk . . .	H. J. Hansen			3
Fransk . . .	Schandorph			3
Religion . . .	Schandorph	4	4	3
Historie . . .	Thorup	3	4	4
Geographie . .	Thorup	3	3	2
Arithmetik . .	H. J. Hansen	5	3	2
Geometrie . . .	H. J. Hansen			3
Naturhistorie .	H. J. Hansen	3	2	2
Calligraphie .	Brazen	4	3	2

Bed denne Lectionsorden og Fordeling af Underviisningsarbeidet mellem Lærerne forblev det, indtil Adjunct Schandorph ved d. k. Directions Skrivelse af 5te Decbr. 1807 fritoges fra samtlige sine Læretimer i 1ste Klasse, hvilke da tildeelttes den under f. D. som Timelærer ansatte Candidat i Theologier: Peder E tens Hanssen. Ved Adjunct Schandorphs Forflyttelse til Fredericia Skole, ifølge d. k. Directions Skrivelse af 23 April 1818, paatog den i hans Sted ansatte Adjunct Peder Daniel W ohn sen

*) Bilag 4 og 5.

fig Hebraisk og Religion igjennem alle vedkommende Classer, Adjunct H. J. Hansen den franske Sprog; underviisning, og ingen Forandring vides i øvrigt at være foregaaet i denne Henseende førend i Aaret 1810, da Fagene ved en ny, under 8de Septbr. f. A. approberet Lectionstabel fordeeltes saaledes, som følgende Schema viser. *)

Lectionstabel
8de Septbr. 1810.

Fag.	Lærernes partes.	Ugent. Timer.		
		I Cl.	II Cl.	III Cl.
Dansk . . .	Wohnsen II, III; L. Hanssen I.	4	3	4
Latin . . .	Rector II, III; L. Hanssen I	11	9	9
Græsk . . .	Rector III; Thorum II		3	3
Hebraisk . . .	Wohnsen			2
Fransk . . .	H. J. Hansen		3	3
Todsk . . .	H. J. Hansen			3
Religion . . .	Wohnsen	4	4	3
Geographie . . .	Thorum	3	3	2
Historie . . .	Thorum	3	3	4
Aritmetik . . .	H. J. Hansen	5	3	2
Geometrie . . .	H. J. Hansen			3
Naturhistorie . . .	P. E. Hansen	3	2	2
Calligraphie . . .	Brasen	4	3	2

Efterat det under 18de Marts 1814 havde behaget Hans Majestæt Kongen, paa Ansøgning, i Raade at entledige, fra 1ste April samme Aar, Professor Ridder Hanssen som Rector ved Cathedralsskolen i Ribe, og under 9de April næstefter at udnævne den imidlertid constituerede Rector, hidtilværende Viceconvector Thorum til Professor Hanssens Eftermand i Rectoratet, (til hvilket Embed han høitideligen blev indsat af Biskop Hjort den 25de Febr. 1815): vedblev i den øvrige Deel af det løbende Skoleaar 1813—14 den gamle Inddeling af Disciplene i 3

*) Tabellen selv tilligemed Directionens Skrivelse, som ledsagede den, findes under Bil. 6.

Classer, og Underviisningsarbeidet fordeeltes imellem Skolens daværende Adjuncter og Rector Thorup efter en midlertidig ved den Kongelige Directions Skrivelse af 3die Mai 1814 approberet Lectionsplan, som var af for kort Varighed til her videre at omtales. Men, da Candidat i Theologien Johannes Willadsen Angel, som under 12te Aug. 1814 var bleven beskiftet til Adjunct ved denne Skole, havde indfundet sig for at tiltræde sin Post med det nye Skoleaars Begyndelse: blev det besluttet, uden Hjælp af flere Lærere end forhen, at oprette en hidtil savnet Fjerde Klasse; og blev da en ny Lectionsplan udkastet og med den Kongelige Directions Approbation af 6te September 1814 indført, ifølge hvilken Lærefagene og Underviisningstimerne fordeeltes saaledes som efterstaaende Hovedindhold af Tabellen nærmere vil kunne forklare.

Lærefag	Fordeling imellem Lærerne.	Ugentl. Underv. Timer					
		Enkelte Cl.				Combin. Classer.	
		I	II	III	IV	II og III	III og IV
Dansk	Wohnsen II, III, IV; P. E. Hanssen I.	4			3	3	
Latin	Thorup III, IV; P. E. Hanssen I, II	9	9	8	10		
Græsk	Angel	3	3	3	3		
Hebr.	Wohnsen				3		
Religion	Wohnsen	4	4				3
Geogr.	Thorup III, IV; Angel I, II.	3	2				2
Historie	Thorup III, IV; Angel I, II.	3	4				4
Arithm.	H. J. Hansen	5	3				2
Geom.	Samme						3
Lydi	Samme						3
Fransk	Samme		3				3
Naturh.	P. E. Hanssen	2					
Calligr.	Brazen	4	2				2

Ligesom paa de forhen anførte Lectionsfordelinger er det Tal, som betegner de latinske Sprogclasser, brugt som den herskende Benævnelse. Underviisningstimerne vare fra Kl. 8 til 12 Formiddag og 2 til 5 Eftermiddag.

Hanssen fra 1ste Oct. 1819 overtog Underviisningen i det danske Sprog ogsaa med 4de Klasse. Efterat Adjunct Angel under 28de Mai 1819 var bleven kaldet til at være Sognepræst for Hjortlund og Calslund Menighed, constituerede den Kongelige Direction ved Skrivelse af 30te October s. A. Studiosus M. Mathiesen som Lærer i Angel's Sted, hvis Fag han ogsaa (med Undtagelse af Græsk i 4de Klasse, der blev afgivet til Rector) ved sin Ankomst paatog sig og beholdt uforandret indtil 1ste Octbr. 1820, da Tilvæxten af Discipeltallet i de øverste, især i den 3die Klasse, ikke tillod, som forhen, i visse Fag at combinere begge disse Classer udeelte, og tillige Hensyn til en snart forventet Medlærers Duffer foranledigede et nyt Lectionschema af Indhold, som den herefter anførte Fortegnelse viser.

Lærefag.	Lærernes partes.	Ugentl. Underviisningstimer						
		Enkelte Cl.				Combinerede Classer.		
		I	II	III	IV	Dele II og IV	Dele II og III	Dele III og IV
Dansk	P. E. Hanssen	4	3	2	2	1		
Latin	Thorup III, IV; P. E. Hanssen I, II	8	9	7	9	4		
Græsk	Thorup IV; Mathiesen II, III	3	4	3	3			
Hebr.	Bildsø			2	4			
Religion	Samme	4	3	2	3			
Geogr.	Mathiesen	3					3	2
Historie	Samme	3	1				3	3
Arithm.	H. J. Hansen	3	2	3	2			
Geom.	Samme			2	2			
Lydi	Samme						3	2
Fransk	Bildsø						3	3
Naturh.	H. J. Hansen	2	2					2
Calligr.	Høyer	5	3	2				

Læsetiden forblev den samme, som hidtil, nemlig 8—12 Form. og 2—5 Efterm., ogsaa i December og Januarmaaneder, i hvilke der i Aarene 1818—20 begyndtes Kl. 9 og endtes Kl. 6.

Ved Limeslærer Brasens Dødsfald, den 29de November 1814, blev Underviisningen i Calligraphie overdragen til Skolelærer Høyer *), og ingen væsentlig Forandring fandt Sted med Lektions Tabellen førend i Aaret 1818. I dette Aar blev nemlig Adjunct Wohlfen, under 10de Marts, beskiftet til Overlærer ved Randers lærde Skole, Adjunct H. J. Hansen udnævnt til Overlærer her ved Skolen, og forhenværende Adjunct ved Fredericia lærde Skole, Poul Mathias Bildsøe, i samme Egenkab forflyttet hertil; ogsaa blev i samme Aar befalet at indføre Underviisning i Naturhistorie for de høiere Classer, hvilken Foranstaltning herefter skal blive omtalt paa et andet passende Sted. Følgen af alt dette var den Nødvendighed at foretage nogen Forandring ved den hidtil bestaaende Fordeling af Underviisningsfag og Timer, saa at Tabellen nu blev indrettet paa følgende Basis.

Færefag	Lærernes partes.	Ugentlige Underviisningsst.					
		Enfalte Cl.				Combin. Classer.	
		I	II	III	IV	II og III	III og IV
Dansk .	Thorup IV; P. E. Hanssen I, II, III.	5	3	3	3		
Latin .	Thorup III, IV; P. E. Hanssen I, II.	8	9	8	8		
Græsk .	Angel		3	3	4		
Hebraisk	Bildsøe				2	4	
Religion	Bildsøe	4	3	2	2		
Geogr.	Thorup III, IV; Angel I, II.	3	3				2
Historie	Eigesaa	3	4				5
Arithm.	Overlærer Hansen	3	2	3	2		
Geom.	Samme			2	2		
Edst .	Samme						3
Fransk	Bildsøe					2	3
Naturb.	Overlærer Hansen	2	2				2
Calligr.	Limeslærer Høyer	5	3	2			

Med denne Lektionsfordeling, som blev antagen i Maj 1818, foregik siden den Forandring, at Adjunct

*) Ved den Kongl. Directions Skrivelse af 17de Decbr. 1814.

I den constituerede Lærer Mathiesens Sted blev under 13de Febr. 1821 Cand. Theol. Niels Schjørring Hjort beskiftet til Adjunct ved Skolen og overtog de partes, som hiin efter den sidste Lektionsfordeling midlertidigen havde besørget. Desuden deeltog han i den latinske Sprogunderviisning for 2den Klasse; dog afgav han efter et Aars Tid disse Timer igjen til Adjunct P. E. Hanssen.

De 4 Timer om Ugen, i hvilke hele 3die og 4de Klasse vare samlede, anvendtes til Stil paa den Maade, som siden vil blive omtalt. Rectors Beslutning, at deeltage i den hebraiske Sprogunderviisning, tillige de i Mai 1824 begyndte Syngesøvelser *) foruden flere Omstændigheder, fremkaldte paany nogle Afvigelser fra den hidtil fulgte Plan, hvilke findes bemærkede paa vedføiede Tabel, som er den, hvorefter Underviisningen for Tiden retter sig.

Paa Tabellen ere Rector Thorups Timer betegnede med T, Overlærer Hansens med H, Adjunct P. E. Hanssens med T. II og Adjunct Bildsøes med B. Da Adjunct Hjort blev kaldet til at være Sognepræst for Brørup og Lindknud Menigheder i Ribe-Stift d. 4 Mai 1827: ere hans Timer nu overdragne til Cand. Philos. Peter Adler, som først blev constitueret d. 23 Juni 1827 og siden under 20de Decbr. 1828 beskiftet til Adjunct i den Afgangnes Sted. Disse Timer ere derfor betegnede med A. Musiklærer Lorentzens Timer, som dengang havde frasagt sig og Adjunct P. E. Hanssen overtaget (ifølge den kongelige Directions Skrivelse

*) S. Bil. 7.

Ved Timelærer Brasens Dødsfald, den 29de November 1814, blev Underviisningen i Calligraphie overdragen til Skolelærer Høyer *), og ingen væsentlig Forandring fandt Sted med Lectionstabellen førend i Aaret 1818. I dette Aar blev nemlig Adjunct Wohlfen, under 10de Marts, beskiftet til Overlærer ved Randers lærde Skole, Adjunct H. J. Hansen udnævnt til Overlærer her ved Skolen, og forhenværende Adjunct ved Fredericia lærde Skole, Poul Mathias Bildsøe, i samme Egenkab forflyttet hertil; ogsaa blev i samme Aar befalet at indføre Underviisning i Naturhistorie for de høiere Classer, hvilken Foranstaltning herefter skal blive om-
talt paa et andet passende Sted. Følgen af alt dette var den Nødvendighed at foretage nogen Forandring ved den hidtil bestaaende Fordeling af Underviisningsfag og Timer, saa at Tabellen nu blev indrettet paa følgende Basis.

Færefag	Lærernes partes.	Ugentlige Underviisningsst.					
		Enkelte Cl.		Combin. Classer.			
		I	II	III	IV		
Dans .	Thorup IV; P. E. Hansen I, II, III.	5	3	3	3		
Patin .	Thorup III, IV; P. E. Hansen I, II.	8	9	8	8		
Græsk .	Angel		3	3	4		
Hebraisk	Bildsøe			2	4		
Religion	Bildsøe	4	3	2	2		
Geogr.	Thorup III, IV; Angel I, II.		3	3			2
Historie	Ligesaa		3	4			5
Arithm.	Overlærer Hansen		3	2	3	2	
Geom.	Samme				2	2	
Endst .	Samme						3
Fransk	Bildsøe					2	3
Naturh.	Overlærer Hansen	2	2				2
Calligr.	Timelærer Høyer	5	3	2			

Med denne Lektionsfordeling, som blev antagen i Mai 1818, foregik siden den Forandring, at Adjunct

*) Ved den Kongl. Directions Skrivelse af 17de Decbr. 1814.

Classer, og Underviisningsarbeidet fordeeltes imellem Skolens daværende Adjuncter og Rector Thorup efter en midlertidig ved den Kongelige Directions Skrivelse af 3die Mai 1814 approberet Lektionsplan, som var af for kort Varighed til her videre at omtales. Men, da Candidat i Theologien Johannes Willadsen Angel, som under 12te Aug. 1814 var bleven befuldmægtiget til Adjunct ved denne Skole, havde indfundet sig for at tiltræde sin Post med det nye Skoleaars Begyndelse: blev det besluttet, uden Hjælp af flere Lærere end forhen, at oprette en hidtil savnet Fjerde Klasse; og blev da en ny Lektionsplan udkastet og med den Kongelige Directions Approbation af 6te September 1814 indført, ifølge hvilken Lærefagene og Underviisningstimerne fordeeltes saaledes som efterstaaende Hovedindhold af Tabellen nærmere vil kunne forklare.

Lærefag	Fordeling imellem Lærerne.	Ugentl. Underv. Timer					
		Enkelte Cl.			Combin. Classer.		
		III	III	IV	II og III	III og IV	
Dansk	Bohnfen II, III, IV; P. E. Hanssen I.	4		3	3		
Latin	Thorup III, IV; P. E. Hanssen I, II	9	9	8	10		
Græsk	Angel	3	3	3			
Hebr.	Bohnfen			3			
Religion	Bohnfen	4	4				3
Geogr.	Thorup III, IV; Angel I, II.	3	2				2
Historie	Thorup III, IV; Angel I, II.	3	4				4
Arithm.	H. S. Hanssen	5	3				2
Geom.	Samme						3
Lodsk.	Samme						3
Fransk	Samme		3				3
Naturh.	P. E. Hanssen	2					
Calligr.	Brasen	4	2				2

Ligesom paa de forhen anførte Lektionsfordelinger er det Tal, som betegner de latinske Sprogclasser, brugt som den herskende Benævnelse. Underviisningstimerne vare fra Kl. 8 til 12 Formiddag og 2 til 5 Eftermiddag.

Hanssen fra 1ste Oct. 1819 overtog Underviisningen i det danske Sprog ogsaa med 4de Klasse. Efterat Adjunct Angel under 28de Mai 1819 var bleven kaldet til at være Sognepræst for Hjortlund og Calslund Menighed, constituerede den Kongelige Direction ved Skrivelse af 30te October s. A. Studiosus M. Mathiesen som Lærer i Angel's Sted, hvis Fag han ogsaa (med Undtagelse af Græskten i 4de Klasse, der blev afgivet til Rector) ved sin Ankomst paatog sig og beholdt uforandret indtil 1ste Octbr. 1820, da Tilvæksten af Discipeltallet i de øverste, især i den 3die Klasse, ikke tillod, som forhen, i visse Fag at combinere begge disse Classer udeelte, og tillige Hensyn til en snart forventet Medlærers Ønsker foranledigede et nyt Lectionsschema af Indhold, som den herefter anførte Fortegnelse viser.

Lærefag.	Lærernes partes.	Ugentl. Underviisningstimer						
		Enkelte Cl.				Combinerede Classer.		
		I	III	IV	Hele III og IV	Hele III m. ned. p. f III	Hele IV m. øver. p. af III	
Dansk	P. E. Hanssen	4	3	2	2	1		
Latin	Thorup III, IV; P. E. Hanssen I, II	8	9	7	9	4		
Græsk	Thorup IV; Mathiesen II, III		3	4	3			
Hebr.	Bildsøe			2	4			
Religion	Samme	4	3	2	3			
Geogr.	Mathiesen	3					3	2
Historie	Samme	3	1				3	3
Arithm.	H. J. Hansen	3	2	3	2			
Geom.	Samme			2	2			
Todt.	Samme						3	2
Fransk	Bildsøe						3	3
Naturb.	H. J. Hansen	2	2					2
Calligr.	Høyer	5	3	2				

Læsetiden forblev den samme, som hidtil, nemlig 8—12 Form. og 2—5 Efterm., ogsaa i December. og Januarmaaneder, i hvilke der i Aarene 1818—20 begyndtes Kl. 9 og endtes Kl. 6.

I den constituerede Lærer Mathiesens Sted blev under 13de Febr. 1821 Cand. Theol. Niels Schjørring Hjort beskiftet til Adjunct ved Skolen og overtog de partes, som hiin efter den sidste Lectionsfordeling midlertidigen havde besørget. Desuden deeltog han i den latinske Sprogunderviisning for 2den Klasse; dog afgav han efter et Aars Tid disse Timer igjen til Adjunct P. E. Hanssen.

De 4 Timer om Ugen, i hvilke hele 3die og 4de Klasse vare samlede, anvendtes til Stiil paa den Maade, som siden vil blive omtalt. Rectors Beslutning, at deeltage i den hebraiske Sprogunderviisning, tillige de i Mai 1824 begyndte Syngesøvelser*) foruden flere Omstændigheder, fremkaldte paany nogle Afvigelser fra den hidtil fulgte Plan, hvilke findes bemærkede paa vedføiede Tabel, som er den, hvorefter Underviisningen for Tiden retter sig.

Paa Tabellen ere Rector Thorups Timer betegnede med T, Overlærer Hanssens med H, Adjunct P. E. Hanssens med T. H og Adjunct Wildsøes med B. Da Adjunct Hjort blev kaldet til at være Sognepræst for Brørup og Lindknud Menigheder i Ribe-Stift d. 4 Mai 1827: ere hans Timer nu overdragne til Cand. Philos. Peter Adler, som først blev constitueret d. 23 Juni 1827 og siden under 20de Decbr. 1828 beskiftet til Adjunct i den Afgangnes Sted. Disse Timer ere derfor betegnede med A. Musikk lærer Lorentsens Timer, som denne havde frasagt sig og Adjunct P. E. Hanssen overtaget (ifølge den kongelige Directions Skrivelse

*) S. Bil. 7.

Timer.	M a n d a g.	T i r s d a g.	O n s d a g.	T o r s d a g.	F r e d a g.	L ö v e r d a g.
8 — 9	T.H. Latin . . . 1 A. Græsk . . . 2 T. Latin . . . 3 B. Hebraisk . . . 4	T.H. Latin . . . 1 B. Religion . . . 2 T. Latin . . . 3 H. Geometrie . . . 4	T.H. Latin . . . 1 A. Græsk . . . 2 T. Latin . . . 3 og 4	T.H. Latin . . . 1 B. Religion . . . 2 T. Latin . . . 3 H. Geometrie . . . 4	T.H. Latin . . . 1 A. Græsk . . . 2 T. Latin . . . 3 B. Hebraisk . . . 4	T.H. Latin . . . 1 B. Religion . . . 2 T. Latin . . . 3 A. Historie . . . 4
9 — 10	A. Historie . . . 1 T.H. Latin . . . 2 H. Geometrie . . . 3 T. Latin . . . 4	H. Arithmetik . . . 1 T.H. Latin . . . 2 B. Religion . . . 3 T. Latin . . . 4	H. Arithmetik . . . 1 T.H. Latin . . . 2 T. Latin . . . 3 og 4	H. Arithmetik . . . 1 T.H. Latin . . . 2 B. Religion . . . 3 T. Latin . . . 4	A. Geographie . . . 1 T.H. Latin . . . 2 H. Arithmetik . . . 3 T. Latin . . . 4	B. Religion . . . 1 T.H. Latin . . . 2 H. Geometrie . . . 3 T. Latin . . . 4
10 — 11	T.H. Dansk . . . 1 A. Historie . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> B. Fransk . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	T.H. Latin . . . 1 A. Geographie . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> H. Tydsk . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	A. Geographie . . . 1 T.H. Dansk . . . 2 T. Latin . . . 3 og 4	T.H. Dansk . . . 1 A. Geographie . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> H. Tydsk . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	T.H. Latin . . . 1 A. Historie . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> B. Fransk . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	T.H. Latin . . . 1 A. Historie . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> H. Tydsk . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>
11 — 12	Calligraphie . . . 2 B. Religion . . . 3 T.H. Dansk . . . 4	Calligraphie . . . 1 T.H. Dansk . . . 3 B. Hebraisk . . . 4	Calligraphie . . . 2 T. Latin . . . 3 B. Religion . . . 4	T.H. Latin . . . 1 H. Naturhistorie . . . 2 T. Hebraisk . . . 3 B. Hebraisk . . . 4	H. Arithmetik . . . 1 T.H. Dansk . . . 2 A. Græsk . . . 3 B. Religion . . . 4	Calligraphie . . . 1 H. Naturhistorie . . . 2 T.H. Dansk . . . 3 B. Fransk . . . 4
2 — 3	B. Religion . . . 1 T.H. Latin . . . 2 H. Arithmetik . . . 3 T. Latin . . . 4	B. Religion . . . 1 H. Tydsk . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> A. Geographie . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	T.H. Latin . . . 1 A. Græsk . . . 2 H. Arithmetik . . . 3 T. Latin . . . 4	B. Religion . . . 1 Calligraphie . . . 2 A. Græsk . . . 3 T. Latin . . . 4	T.H. Dansk . . . 1 og 2 T. Latin . . . 3 og 4	T.H. Sang T. Latin . . . 4
3 — 4	T.H. Dansk . . . 1 H. Arithmetik . . . 2 T. Hebraisk . . . 3 B. Religion . . . 4	T.H. Dansk . . . 1 og 2 A. Græsk . . . 3 H. Arithmetik . . . 4	A. Historie . . . 1 H. Arithmetik . . . 2 T. Latin . . . 3 T.H. Dansk . . . 4	Calligraphie . . . 1 T.H. Latin . . . 2 T. Latin . . . 3 H. Arithmetik . . . 4	Calligraphie . . . 1 H. Arithmetik . . . 2 T. Latin . . . 3 og 4	A. Historie . . . 1 T.H. Latin . . . 2 T.H. Dansk*) . . . 3 T. Latin . . . 4
4 — 5	H. Naturhistorie . . . 1 B. Fransk . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> A. Historie . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	A. Geographie . . . 1 T.H. Latin . . . 2 H. Naturhistorie . . . 3 og 4	Calligraphie . . . 1 A. Historie . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> B. Fransk . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	B. Fransk . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> A. Historie . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>	H. Naturhistorie . . . 1 Calligraphie . . . 2 T. Latin . . . 3 og 4	B. Fransk . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> A. Historie . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>
5 — 6	Calligraphie . . . 3 T. Græsk . . . 4	T. Græsk . . . 4	A. Græsk . . . 3 T. Græsk . . . 4	Calligraphie . . . 3 T. Græsk . . . 4	T.H. Sang	H. Tydsk . . . 2 <small>m. n. P. af 3</small> A. Geographie . . . 4 <small>m. ö. P. af 3</small>

*) 3 Classe sysselsættes med skriftligt Arbeid; Timerne 2—4 benyttes kun hver anden Løverdags af 4 Classe til skriftlig Oversættelse fra Latin paa Dansk, ellers til danske Udarbejdelser.

CLASS
DATE

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

CLASS

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

1943

THE JAMES W. BIRCH CO.

1943

af 21de Nov. 1829) bære ligeledes den sidste Navnemærke. Calligraphietimerne besørgees som hidtil af Høyer.

At man, i Almindelighed taget, søgte at bringe Underviisningen i Overensstemmelse med den af Skolecommissjonen i Aaret 1805 (den 24de April) bekendtgjorte Plan, er noget, der vel følger af sig selv og neppe behøver udtryffeligen at bemærkes. Men, da hiin Overensstemmelse kan i Virkeligheden være større eller mindre og ved Forandring af Lærere ligeledes er Forandring underkastet, uden at tale om, at Planen selv efterhaanden — skjøndt hverken i det Hele affaffet eller tildeels ophævet — mere og mere kan tabes af Syne: torde det ikke være af Veien, i den specielle Skolehistorie at berøre de enkelt Grene af Underviisningen og tilføie, hvad der kunde fortjene Opmærksomhed i een eller anden Henseende.

Det danske Sprog.

Den Underviisning, som i dette Fag blev givet før Lektionstabellen af 16de Febr. 1807, var, som forhen er anført, Conr. Thorum tildeelt. Fra den Tid af have Lærerne i Modersmaalet afvevlet saaledes:

1807—1810, i II og III Klasse Thorum, i 1ste Schandorph indtil Slutningen af 1807, efter ham P. T. Hanssen.

1810—1818, i II, III og, da IV Klasse blev oprettet, ogsaa i denne Bohnsen; i 1ste P. T. Hanssen.

1818—1832, P. T. Hanssen i alle Classer, naar undtages, at Th. i Aaret 1818 havde denne Underviisning i IV Klasse.

Ifølge Adjunct Schandorffs Indberetninger synes han at have indskrænket Underviisningen i 1ste Klasse til Øvelse i Orthographie. Oplæsning i Forbindelse med grammaticalsk Analyse samt Veiledning til at forstaae det Læste omtaler han ikke, ei heller nogen Læse- eller Lærebog. Derimod findes de sidstnævnte Øvelser at være førte i Brug af Adj. Hanssen, som valgte til Læsebog Mallings Store og gode Handlinger af Danske, Norske og Holstener. Nissens Grundtræk af dansk Grammatik er sandsynligvis allerede fra Begyndelsen bleven indført af ham i denne Klasse, ligesom han i de senere aarlige Indberetninger om Lære- og Læsebøger (efter 1821) sædvanligen har erklæret sig for Nissens større og mindre Grammatik, den første formodentlig til Brug i de høiere Classer. Kun i Skoleaaret 1822/23 er foreslaaet og approberet til Brug med 1ste Classes Disciple: Høyers danske Grammatik som og Adj. Hanssens Udtog af de syntactiske og orthographiske Regler, hvilke Lærebøger dog ikke i de paafølgende Indberetninger omtales.

I 2den Klasse, hvor Stiiløvelser afløste den blotte Redskrivning af Dictata, benyttede Thorup Nissens ovennævnte Grundtræk af dansk Grammatik. Regler for Stilen i rhetorisk Henseende meddeelte han ved given Anledning, uden at lægge nogen Lærebog til Grund. Forresten øvedes Disciplene i Oplæsning og grammaticalsk Analyse. Noget betydelig Foran-

bring, som heri skulde være skeet af de følgende Lærere, er mig ikke bekjendt.

Med 2die, paa den Tid øverste, Klasse blev i Aarene 1807 til 1810 N h a b e k s Stiillære gennemgaaet og enkelte Stykker af hans Exempelsamling til Smasgens Dannelselse læste og forklarede; tillige gjordes de første Forsøg med at øve Disciplenens udvortes Foredrag. Maanedlige Udarbejdelser i Modersmaalet over opgivne Thematata og disse Forsøgs Bedømmelse behandledes imidlertid som Hovedsag. I den hele Underviisning fulgtes, saavidt Omstændighederne tillode det, R i e m e y e r s methodiske Forrifter.

At den æsthetiske Interpretation af danske Classikers udvalgte Arbejder, som den autoriserede Plan foreskrev, med Tiden er bortfalden, og at N h a b e k s Stiillære ligeledes er gaaet af Brug, maa jeg slutte af de følgende Læreres Kvartalindberetninger, da disse (efter 1811) alene nævne dansk Grammatik, grammaticalst Analyse, Declamation og skriftlige Udarbejdelser som Dele af den givne Underviisning i Modersmaalet. S a n d e r s D d e u m kom, uvist hvor naar, i Stedet for N h a b e k s Exempelsamling, til Afbenyttelse ved declamatoriske Øvelser.

Med Examen artium erholdt Candidaterne fra Ribe Skole i Tidrummet fra 1805 til 1831 iberegnet de Characterer for det danske Sprog, som siden ville findes summarist anførte paa de tvende Tabeller, med hvilke denne Beretning om de særskilte Lærefag skal sluttes.

L a t i n.

Lærerne i dette Sprog have, hvilket af de foregaa-

ende Tabeller kan sees, siden Reformen været følgende:

1806—1814, i II og III Klasse Rector Hanssen, i I Schandorph indtil Slutningen af 1807, efter ham P. T. Hanssen; 1814—1832, i III som og i den 1814 oprettede IV Klasse Thorup, i I og II P. T. Hanssen. Interimistiske Lektionsfordelinger ere ikke her tagne i Betragtning.

I Første Klasse brugte Schandorph Brøders Lektioner og Badens Grammatik, hvilken endnu, udgivet og forbedret af Biskop Fogtmann, er den, som her i Skolen benyttedes igjennem alle Classer. Sin Methode har Schandorph ikke forsømt at udvikle i de befalede Indberetninger; men da den, saavidt mig er bekjendt, vilste sig mindre frugtbringende, end man af hans grundige Sprogkundskaber havde kunnet vente, anseer jeg en udsørlig Forklaring af samme her overflødig. Bemærkes maa det vel dog, at han øvede denne Classes Disciple i Latinskriften; og finder jeg, at een af disse skal have levet Stile, som Skolens Dux, efter Schandorphs Forsikring, ikke havde behovet at skamme sig ved, hvis han havde været deres Forfatter; saa at den henrykte Lærer ikke lod sig nøie med at give ham Characteren: U g, men for at have den tilføiede en Slang. Saa overordentlig en Fremgang kunde synes at være en anbefaling for Schandorphs Methode; men, da Disciplen paa samme Tid havde en anden Lærer i Stiløvelser privatim, maa dog den offentli-

ge Veiledning ikke være befunden aldeles tilfredsstillende.

Ogsaa Sch's Eftermand Adjunct Hanssen fortsatte disse latinske, Stiiløvelser og benyttede dertil Weinschenk's Bearbejdelse af Drings Anleitung, hvilket sees af en Indberetning for Aaret 1813—14.

Samme Aar indfortes Bloch's Elementarbøger i Stedet for Brøders Lektioner. Efterat en fjerde latinsk Klasse i Aaret 1814 var bleven oprettet, ere Stiiløvelser med den nederste Klasse ikke nævnte i Lærernes Indberetninger førend i Skoleaaret 1829—30, da man seer, at nogle smaa og lette Exempler her igjen ere blevene opgivne til skriftlig Oversættelse.

I Anden Klasse læste Rector Hanssen fornemmelig Cornelius Nepos, derhos ogsaa Dvid's Breve fra Pontus samt Brøders Lektioner. Til den latinske Stiil vare 2de Timer om Ugen bestemte. Adjunct Hanssen har ved Siden af Cornelius Nepos til sine Tider afvevlet med Justinus, Julius Cæsar, Phædrus, Brøders Lektioner og Gedike's Læsebog. I nogle af hans Indberetninger nævnes baade en statarisk og cursorisk Læsning.

I Tredie eller dengang øverste Klasse læstes under Rector Hanssen Livius, Ciceros Breve, Virgils Æneide, Dvid's Forvandlinger, Horats's Oder og Brevet til Visonerne. Plini's Lovtale over Trajan læstes undertiden af opvakte Hoveder paa egen Haand. Dvinctilian findes ogsaa angivet af nogle Disciple til Examen artium. 2de Timer ugentlig anvendtes til Stiiløvelser, eller ogsaa een af disse Timer engang imellem til skriftlig Oversættelse fra Latin

paa Dansk. Angaaende sin Methode henviser Rector Hanssen til de tidligere Indberetninger, som uheldigviis mangle i Skolearchivet. Efter Oprettelsen af en fjerde latinſk Klasse læste man i 3die Klasse af Profaisfer almindeligst Julius Cæsar, men ogsaa Livius, Ciceros Taler og Epistler, af Digtere Dvids Forvandlinger eller Virgils Æneide. Curſoriff Læsning har i Reglen ikke fundet Sted, men hvad her læstes, er først blevet fortolket og oplyst af Læreren.

Stiiløvelserne saavel i denne som i fjerde Klasse vil jeg for den Tid, i hvilken begge Classer have været mig overdragne, omtale særskilt, og her endnu kun tilføie, at Disciplene i 3die Klasse, inden de begynde med Digteres Læsning, gjøres bekendte med Hovedreglerne i Profodien og skaffe sig Særdighed i at scantere, samt at den latinſke Grammatik siden Oct. 1824 har havt sine særegne Timer, først 2, nu 1 om Ugen, uden at derfor den Anledning forsømmes, som Læsningen af Autores frembyder til at udvide og befæste Disciplenes grammatikalſke Kundskaber.

I Fjerde Klasse er læst af Profaisfer fornemmelig Ciceros Skrifter, saasom Bøgerne de officiis, de senectute*), de amicitia,*) de oratore, Brutus*), dispp. Tusculanæ, orationes selectæ og epistolæ; til Afvevling Livius, Curtius*), Callustius, Svetonius, Qvinctilianus*); af Digtere Horatius (Oder og Epistler), Virgils Æneide og Georgica*).

*) De med * betegnede Bøger ere angivne til Ex. artium i Aarene 1827 og 28 tildeels ogsaa i Aarene 1826 og 29.

Den statariske Læsning har været den herskende; dog have Disciplene heller ikke sjældent læst een eller anden Autor paa egen Haand og gjort Nøde derfor paa Skolen. I de senere Aar (fra Oct. 1824) har 1 Time om Ugen udelukkende været anvendt til Sjæftagelse af Grammatikken og visse Neglers noigtigere Udvikling. Efter Eschendorfs Haandbog, som i Aarene 1815—20 blev benyttet i denne Klasse, læstes den Tid 1 Time egentlig Mythologie og Antiquiteter; men siden er det Fornødne af disse og andre Hjelpevidenskaber deels leilighedsvis meddeelt, deels ved Disciplenes Privatstid hentet af Meyers Oldsager, Brohms eller Moris's Mythologie samt andre slige Bøger, som de selv vare i Besiddelse af.

For deres Skyld, som maatte ønske sig en Forestilling om Læsningens Omfang, hidrættes til Exempel Angivelserne ved Examen Artium, for hvert femte Aar efter Reformen.

1810. Fire Bøger af Livius, Cic. Epist. selectæ (Stroth's Udg.) to B., Horatii Od. tre B., Virg. Aen. tre B., Ovidii Metam. tre B.
1815. Jul. Cæs. B. G. heelt; Livius fire B., Sallustii B. Cat.; tre af Cic. større Taler, de officiis een B., Epist. sel. to B.; Hor. Od. tre B., Epist. to B., Ars poetica; Virg. Aen. tre B., Ovid. Metam. to B.
1820. Den Øverste: J. Cæs. B. G. heelt, Cic. de off. heelt, sex Taler; Hor. Od. tre B., Epist. to, Ars poet., Virg. Aen. sex B., Ovid. Metam. fem B. Den Nederste: 1 B. af Livius, forresten det Samme, undt. Ovid. Metam.
1825. Den Øverste: J. Cæs. B. G. fem B., Svetonii Jul. Cæs., Cic. de off. heelt, Brutus, 7 Taler; Hor. Od. tre B., Ep. to, ars poet.; Virg. Aen. fem B. Den Nederste det Samme.
1830. Den Øverste: J. Cæs. B. G. fem B., Cic. de oratore 1ste og 3die B., Taler pro Rosc. Am. og 1 in Cat., epist. sel. (Bloch's Udg.) pag 1—154, Hor. Od. tre B. samt Epoderne, Epist. to B., Virg. Aen. sex B. Den Nederste det Samme.

Tilfældigviis falde de betydeligste Angivelser i de Aar, som her ere forbigaaede. Saaledes angav, for at nævne 2de ved Ex. art. udmærkede Candidater,

Fogtman (1808): En Pentade af Livius, Quinctiliani inst. or. tre B., Cic. Ep. sel. to B., Plinii Panegyri., Hor. Od. tre B., og ars poet., Virg. Aen. tre B., Ovid. Metam. to B.

Tang (1821) Hele Cæsar, Svetonii Jul. Cæsar og Augustus, Cic. de off. heelt, 7 af Ciceros Taler, Hor. samtlige Oder og Epistler (ars poet. indbef.), hele Virg. Æneide, og fem B. af Ovids Metamorph.

Hvad den latinske Stil angaaer, da bleve de danske Opgaver til samme baade for 3die og 4de Klasse i Begyndelsen, efterat Th. havde paataget sig dette Sag, oversatte hjemme af Disciplene og rettede af Læreren i de 2 Timer, som hver Klasse havde om Ugen til dette Brug; een Gang ugentlig skrev man i 4de Klasse en Extemporalstil. Efterhaanden indførtes den Skik, at Stilene for en Deel bleve udarbejdede under Tilsyn af Læreren, og endeligen, siden Oct. 1824, har Onsdag Formiddag, 8—11, og Fredag Eftermiddag, 2—5, været saaledes anvendte, at baade 3die og 4de Classes Stiløvelser deels forfattedes, deels gennemsees og rettes i disse Timer. Fremgangsmaaden er almindeligviis denne: i 3die Klasse tager Læreren enhver Discipel særskilt for sig, og Stilens Feil, betegnede med et Mærke, gjøres ham ved mundtlig Forklaring begribelige, hvis han ikke selv ved Paaviiisning indseer dem; derpaa nedskriver han strax Stilen saa correct, som han formaaer, i samme Stilebog, hvori den første Oversættelse staaer, og neden under samme. Inden næste Stil rettes, gennemsees denne Afskrift af den forrige Stil, hvis Tiden tillader det, i det

mindste skeer det engang imellem, for at forebygge Skjodesløshed i at benytte Correcturen. Fjerde Klasse's Stile gennemsees først af Læreren hjemme, og Feilene betegnes med forskjellige Mærker, hvis Betydning er Disciplene bekendt; derpaa dicteres en Version af det samme Thema, saaledes, at ved enhver enkelt Sætning tillige de vigtigste Feil, som findes i de gennemseete Arbejder, omtales og udvikles.*) Hvad der endnu maatte være Disciplen dunkelt, opfordres han til at spørge Læreren om. Derpaa indskrives neden under det første Forsøg et saakaldet exemplum emendatius, hvis bedre eller flettere Behandling kommer i Betragtning ved Characteren for den næste Stil.

Foruden disse Øvelser skrives i øverste Klasse, to Timer om Ugen, Extemporalstile, hvortil Opgaverne med Flid ere indrettede saaledes, at der er hyppig Leilighed til at prøve Disciplenes Fasthed i de syntactiske Regler. I denne Henseende gives ingen Hjælp af Læreren, men vel i Henseende til Udtryk, som Disciplene kappes om, paa Opfordring, at nævne, og Læreren derpaa bedømmer for at lede deres Valg; skulde ingen af dem kjende et passende Udtryk, opgiver han det selv. Denne Øvelse har efter min Erfaring ikke været usordeelagtig for Stilen, og derfor er den i Uar, med fornøden Tillempling, ogsaa indført i 3die Klasse.

*) Ved saaledes at indflette Bemærkninger under Dicteringen og sammenligne de valgte Udtryk med andre, af Disciplene brugte, forebygges en tankeløs Medstrøning af verba dictata, hvorved ingen Nytte stiftes. At lade Versionen lære udenad, som Nogle bruge, synes alt for uordensfuldt for Disc.

Ovelse i at oversætte skriftlig fra Latin saadanne Stykker, som Disciplene ikke før havde læst, eller hørt forklarede, har stedse fundet Sted i 4de Cl., i Begyndelsen 1 Time ugentlig, nu hveranden Uge, fra Kl. 2--4, Løverdags Eftermiddag. Ogsaa i 3die Klasse anvendtes engang 1 Time ugentlig derpaa, nu skeer det sjeldnere, og ikke i nogen særegen Time, men i Stedet for en latinisk Stil i de dertil bestemte Timer.

Charactererne for Latin og latinisk Stil ved Exartium, i det her omhandlede Tidrum, ville findes paa Tabellerne til Slutning.

Af de bedre Characterer falde forholdsviis de fleste paa de senere Aar, hvorfor ogsaa den Kongelige Direction i sin Circulairskrivelse af 14de Febr. 1829 har bevidnet Ribe-Skole de academiske Examinatorers Tilfredshed med vore Candidaters blandt andet ogsaa i Latin affagte Prover. (S. Bilag 13.)

Det græske Sprog.

I dette Sprog, i hvilket Thorum fra sin Ansættelse her ved Skolen indtil hen i Løbet af 1806 gav Underviisning for den øverste Lectie, have Lærerne siden afvevlet saaledes:

1807—1810, Rector Hanssen i begge Classer.

1810—1814, Rector Hanssen i den øverste, Thorum i den nederste Klasse.

1814—1820, Ungel i alle Classer indtil Oct. 1819, efter ham Mathiesen med Undtagelse af øverste Cl., som Th. paatog sig.

1820—1832, Thorum i den øverste; i de øvrige Mathiesen indtil 1821, Hjort til 1827, og efter ham Adler.

I Begyndelsesklassen benyttedes siden Reformationen Gedikes Læsebog, indtil Urnesens i Aaret 1829—30 afløste samme. Nissens Grammatik brugtes i alle Classer, og bruges der endnu, med Undtagelse af Elementarclassen, hvor Langes Grammatik i Skoleaaret 1831—32 blev indført efter Udjunct Adlers Forslag, med den Bestemmelse efterhaanden ogsaa i de øvrige Classer at sættes i Stedet for den førstnævnte. *)

I Mellemclassen fortsatte Angel i sin Tid Gedikes Læsebog, naar den i den første græske Klasse ikke var bleven fuldendt, og læste fremdeles Gesners Chrestomathie samt Nissens Anthologie, indtil han i Aaret 1817—18 indførte Xenophons Sokratiske Mærkværdigheder og, Aaret efter, ogsaa Homer. Med Xenophon vedblev Hjort indtil 1821—22, da han begyndte med Herodot, som endnu tilligemed det Nye Testamente læses i denne Klasse, hvis poetiske Læsning imidlertid har været deels Homer, deels Biskop Plums Anthologie.

I øverste Klasse læste Rector Hanssen Gesners Chrestomathie og Noget af Homers Iliade, ogsaa Epictet; Angel ligeledes Gesners Chrestomathie og enkelte Rhapsodier af Homers Iliade, hvortil han søiede et Par af Plutarchs Biographier. Siden den Kongelige Directions Befjendtgjørelse af 10de Aug. 1818 har Valget af Autores, som det burde, rettet sig efter dens Forskrift. Læsningens Omfang vil skjønnes af Dimittendernes Angivelse til Ex.

*) Bilag 8.

D

Udjunct Wildsøe ene givet Underviisning fra Mai 1818 indtil October 1824, efter hvilken Tid Thorum paatog sig Timerne i 3die Klasse. Weckherlins Sproglære og Chrestomathie vedblev at bruges indtil Skoleaaret 1819—20, da Rasmussens Grammatik blev antaget i 3die Klasse og afløste efterhaanden Weckherlins ogsaa i den øverste Klasse. *) Ifølge den Kongelige Directions Befjendtgjørelse af 10de Aug. 1818 ophørte tildeels Brugen ogsaa af Weckherlins Chrestomathie, i hvis Sted Genesis skulde læses; dog vedblev den første endnu at benyttes som Læsebog med Begynderne indtil 1824—25, da den aldeles blev afskaffet. I Aaret 1827—28 besluttede man endeligen, i 3die Klasse at benytte Lindbergs Grammatik, (som ved den Kongelige Directions Skrivelse af 16de Nov. 1824 var bleven autoriseret til Indførelse i de lærde Skoler, **) og denne har nu og

*) Bilag 9.

**) Bil. 10.

artium, hvilken jeg dog for at undgaae Vidtløftighed alene vil meddele for hvert 5te Aar efter Reformen.

1810. Gesners Chrestomathie, 10 Sange af Homers Iliade, Epictet.
 1815. Tre Afskr. af Homers Iliade, Plutarchs Themistokles, Xenophons Soeratiske Mærkværdigheder.
 1820. Den Øverste: tolv Sange af Iliaden, Platons Apologie og Kriton, Plutarchs Themistokles og Kamillus, 10 Bøger af Xenophons S. M. samt Mathæi Evangelium. Den Nederste: sex B. af Iliaden, forresten det Samme. Den Næstøverste (T r a n b e r g) angav hele Iliaden.
 1825. D. Øv.: hele Odysseen, fem Bøger af Iliaden, Platons Apologie og Kriton, Plutarchs Themistokles og Cæsar, Xenophons S. M. beel. Den Nederste: af Homer kun 5 Bøger, i Øvrigt det Samme.
 1830. D. Øv.: fem Sange af Homers Iliade, 7de B. af Herodot Cap. 44—200, Platons Eutypbro og Kriton, Plutarchs Alexander, Lucians Gudesaftaler og Mathæi Evangelium.

Om den Kongelige Directions Bemærkning i Circulair-Skrivelse af 18de Decb. 1819, angaaende forringe Pensum, som ved den sidst afholdte Ex. art. skulle være angivne i det græske Sprog,*) ogsaa gjælder Niibe-Skole, tør jeg ikke afgjøre; men af Directionens forhen omtalte Skrivelse af 14de Febr. 1829**) sees,

28

saar i den øverste Klasse fortrængt Rasmussens Sproglære.

Til Exempel paa Læsningens Omfang hidsettes, ligesom for det latinske og græske Sprog, Dimisfernes Angivelse til Examen Artium for hvert femte Aar efter Reformen.

1810. Beckberlins Chrestomathie tilligemed de Støkker af det Gamle Testamente, til hvilke Bogen blot henviser, men som ikke findes aftrykte i samme.
 1815. Foruden bemeldte Chrestomathie 20 Davids-Psalmer og en Deel af Genesis.
 1820. Genesis og 3die Bog af Psalmerne.
 1825. Den Øverste: Genesis, 20 Capp af Exodus samt 3die Bog af Psalmerne; de Øvrige Genesis.
 1830. Genesis.

Hvorledes Candidaterne her fra Skolen have bestaaet ved Examen Artium i det hebraiske Sprog, vil sees af de Tabeller, til hvilke jeg ligeledes ved de foregaaende Lærefag har henviist. En Tid lang syntes Fremgangen i dette Sprog ikke at være den heldigste; men i de sidste 5 Aar ere vore Candidaters Characterer i denne Rubrik ved Ex. artium forholdsviis bedre, nemlig: 4 l. p. c., 10 laud, 8 h. illaud, og ingen ringere. I samme Tid har ifkun Een angivet et Pensum Græsk i Stedet for Hebraisk og derfor erholdt Characteren laudabilis.

Religion.

Religionsunderviisningen, som forhen havde hørt til Conrectors Fag, har efter Reformen været følgende Lærere betroet:

- 1806—1808, Adjunct Schandorph, først i alle Classer, indtil Slutningen af 1807, da Timelærer P. L. Hanssen afløste ham i 1ste Klasse.

1808—1818, Adjunct *Wohnsen* i alle Classer.

1818—1832, Adjunct *Wildsøe* i alle Classer.

Niemeyer's Lærebog, som allerede af *Conr. Tens* og *Thorup* var lagt til Grund for Religionsunderviisningen i øverste Klasse, finder man, at Adjunct *Schandorph* ogsaa i Begyndelsen har benyttet. Forresten læstes i samme Klasse *Hermann's* Lærebog i den christelige Religion, oversat ved Prof. *Nahbek*, desuden 2de Skrifter, som *Schandorph* selv havde fordansket, det ene af *Zerrenner*, (uvist om: *Kurzer Unterricht in der christl. Religion, eller: Christl. Rel. Lehrbuch f. Lehrer u. Kinder in Bürger- u. Landschulen*) det andet af *Rosenmüller* (formodentlig: *J. G. Rosenmüller's Religionsgeschichte für Kinder*) end videre et af ham selv forfattet psychologisk Udkast, hvilket, ligesom de tvende foransførte Oversættelser, meddeeltes Disciplene i Manuscript, og er vel, ligesaa lidet som de af ham oversatte Lærebøger, nogenstunde udkommet i Trykken. *Hermann's* Lærebog brugtes ogsaa i 2den Klasse. I 1ste Klasse læstes *Birch's* Bibelhistorie, hvortil her den hele Religionsunderviisning indskrænkede sig. Hvilke Lærebøger *Wohnsen* har fulgt, kan ikke ret skjønnes af hans Indberetninger, maaskee fordi han i det Hele ikke læste over trykte Bøger, men haandskrevne præcepta; dog angives til Examen artium i Aaret 1814 foruden Dogmatik og Moral, efter Læreren's egne Dictata, Indledningen til de bibelske Bøger efter *Niemeyer*, og 1816 angive Dimittenderne blandt andet *Hersleb's* Bibelhistorie. I de øverste Classer holdt Underviisningen sig da vel fornemmelig til det her Anførte. I

1ste Klasse findes *Campes* Sjelelære gjenneemgaaet, *Anthropologie* efter *Funke*, *Campes* Ledetraad i Religionen og den jødiske Historie. (Den sidste læstes ogsaa i 2den Klasse og blev optegnet efter Læreren's mundtlige Fortælling). I Skoleaaret 1810—11 indførtes i 1ste Klasse: *Holsts* Ledetraad ved den første Religionsunderviisning for Børn.

De Lærebøger, som *Adjunct Wildsøe* strax fra Begyndelsen har brugt, sees af hans Indberetninger at have været: i 1ste Klasse nyssnævnte Ledetraad af *Holst* og *Thonboes* bibelske Historier; i 2den Klasse: *Wegener's* Veiledning ved bibelsk christelig Religionsunderviisning for Mellemklasserne i de lærde Skoler. I 3die og 4de Klasse lod han Disciplene for det første benytte deres under *Wohlfen* skrevne Hefter, men indførte dog med det nye Skoleaars Begyndelse i Oct. 1818 *Rog. Meyers* nyss udfomne Lærebog i den christelige Religions- og Sædelære i de tvende øverste Classer, hvor den siden tilligemed *Herslebs* større Bibelhistorie har beholdt sin Plads.

I anden Klasse ombyttedes *Wegener's* Veiledning fra Begyndelsen af Skoleaaret 1824—25 med den evangelisk christelige Lærebog af *Walle*, som følgende Aar ogsaa blev indført i 1ste Klasse.

I Stedet for *Thonboes* Bibelhistorie læses nu med denne Klasse *Herslebs* Udtog af den større Bibelhistorie.

Forholdet af Dimissernes Characterer for Religion findes, ligesom for de øvrige Fag, paa de summariske Tabeller.

Historie og Geographie.

Lærerne have været:

- 1806—1814, Thorum, som ogsaa før Reformen havde disse Fag i Mesterlectie, men nu fik de samme i alle Classer.
- 1814—1821, Thorum i de tvende øverste, Angel i de tvende nederste Classer indtil 1820, efter ham Mathiesen.
- 1821—1827, Adjunct Hjort i alle Classer.

1827—1832, Adjunct Adler ligeledes i alle Classer.

Hvad Lærebøger i disse Fag angaaer, da brugtes fra Begyndelsen i 1ste Klasse Munthes saavel i Historie som Geographie, indtil Kosods ogsaa for Begyndere bestemte Lærebøger i Skoleaaret 1817—18 bleve satte i Stedet for hine. De øvrige Classer læste Geographie først efter den af Professor Kjærulf reviderede Haandbog, som endnu i Aaret 1816 findes angivet til Examen Artium her fra Skolen; dernæst efter Kosods Haandbog, og endelig efter Nises Lærebog, som ved den Kongelige Directions Skrivelse af 17de Febr. 1821 blev autoriseret til Brug i de lærde Skoler*) og her indført i det følgende Skoleaar 1821—22.

I Historien fortrængte Kosods Haandbog de Gallettiske Lærebøger, som tilligemed Munthes Fadrelandshistorie herskede nærmest efter Reformen i de høiere Classer, hvor dog Kalls Historie vedblev i nogle Aar at benyttes til en almindelig Oversigt af de vigtigste Verdensbegivenheder. Endnu i Aarene 1814 og 1815 var Brugen af de Gallettiske Com-

*) S. Bilag 11.

pendier ikke ganske-afskaffet, ligesom heller ikke den Methode, at Disciplene hjemme optegnede, hvad de af Lærerens mundtlige Foredrag i de historiske Timer kunde erindre til Udvikling af de i Lærebøgerne fort antydede Momenter. Ved den Kongelige Directions ovennævnte Skrivelse blev Kalls, af Prof. Werlauf udgivne, almindelige Verdenshistorie autoriseret til Indførelse, og af den Kongelige Direction sidenhaand høvet imod vedkommende Læreres Forsøg paa at restituere de Rofodske Haandbøger.

Vore Dimissers Fremgang i disse Fag vil skjønnes af Tabellerne.

Arithmetik og Geometrie.

Læreren i det mathematisk Fag har siden Reformen uforandret været Adjunct, nu Overlærer Hansen alene, gennem alle Classer, og de af ham benyttede Lærebøger: Linderups og Bjørns. Den sidste Lærebøger vare indførte før 1814. I de første Aar findes almindeligen angivet til Ex. art. Plangeometrie og Stereometrie, undertiden ogsaa Trigonometrie; men efterat den Kongelige Directions Skrivelse af 26de Julii 1817*) nærmere havde bestemt Grændserne for den mathematisk Underviisning i de lærde Skoler, har Plangeometrien sædvanligen været anmeldt alene; dog findes baade 1820 og 1821 ripensiske Candidater, som have underkaffet sig Examination i Stereometrie og Trigonometrie, og flere have været øvede i disse Dele af Mathematiken uden just at ønske dem nævnedes i deres Angivelse.

Om Examens-Charactererne s. Tabellerne.

*) Bil. 12.

Det tydske Sprog.

Eigesom i Mathematik, har Overlærer Hansen ogsaa været den eneste, som hidtil har givet Underviisning i det tydske Sprog, saalænge det er blevet lært her i Skolen. I Begyndelsen var denne Underviisning indskrænket til den øverste Klasse, men udstrakte sig efterhaanden til de øvrige med, undtagen den første. Da Stilprøve i det tydske Sprog ikke mere blev krævet ved Examen Artium: (en Forandring, som foregik i Aaret 1818) kan man vel antage, at tydske Stiløvelser ophørte ved de fleste lærde Skoler; i det mindste var det her Tilfældet. I den nederste tydske Klasse brugtes først Sanders Chrestomathie indtil 1825—26, derefter Campes Robinsons som Læsebog; med de mere Øvede læstes til forskjellige Tider Nambachs Odeum, Behrmanns Haandbog og Möllers Exempelsamling, senest Meyers Haandbog i den tydske poetiske Litteratur. Af Grammatikker er Tilmanns, siden Badens benyttet. Udfaldet af Ex. artium har som oftest i denne Rubrik været heldigt for vore Dimisser. (S. Tabellerne.)

Det franske Sprog.

Underviisningen i dette Sprog har kun i Aar været deelt imellem 2de Lærere paa samme Tid; men, som man af Lektionstabellerne kan see, har til forskjellig Tid Lærerens Person været forskjellig, nemlig:

1806—1808, Adjunct Schandorp hi begge Cl., undt.
1807—8, da Adj. H. J. Hansen paatog
sig den første af dem.

1808—1818, nuværende Overlærer Hansen.

1818—1832, Adjunct Wildsøe.

Tabellerne vise ligeledes, at Disciplene i alle Classer, undtagen den nederste, efterhaanden ere blevne deelagtige i denne Underviisning. I den øverste Klasse brugtes først Handbuch der französischen Sprache und Litteratur v. Ideler u. Nolte som Læsebog. Bidsøe indførte: Chefs d'oeuvre de literature et de morale, hvilken han i Skoleaaret 1829—30 ombyttede med Gedikes Chrestomathie, der for nærværende Tid benyttes. Lillige læses een eller anden Forfatter cursorisk, f. Ex. Florians Ruma og Wilhelm Tell, Voltaires Henriade, Fenelons Telemaque o. fl. I anden Klasse og den dermed combinerede Afdeling af 3die Klasse bruges Gedikes Læsebog. Stiløvelser finde ikke nu Sted, efterat denne Prøve er bortfalden ved Ex. artium; dog forsømmes ikke Sprogets Formlære og Syntaxis, hvorved Prof. Bruuns Grammatik tjener til Veiledning. Ogsaa i denne Rubrik have vore Dimissers Characterer ved Ex. artium sædvanligen været blandt de bedre. (S. Tabellerne.)

Naturhistorie.

Efter Lektionstabellerne af 1807 læstes Naturhistorie kun i nederste Klasse under H. J. Hansen. Fra 1810 til 1818 var Underviisningen i dette Fag overdraget til Adj. P. T. Hanssen, og fandt Sted indtil 1814 i alle Classer, men indskrænkedes derefter til den første. Ved den Forandring, som i Aaret 1818 foregik med Læseplanen, blev den naturhistoriske Underviisning udstrakt ogsaa til 2den Klasse og tildeelt Oberlærer Hansen. For de høiere Classer bestemtes samme Gang 2 Timer om Ugen, i hvilke de Disciple, som havde Lyst dertil og el.

lers ikke i andre Discipliner stode tilbage, maatte i Forening deeltage. Med disse skulde især Mineralogien gennemgaaes.*) Denne Bestemmelse var foranlediget ved en Mineralsamling, som Hans Excellence Geheimrethssminister Grev J. G. Moltke samme Aar havde skjenket til Ribe Skole.**)

I de nederste Classer brugtes fra Begyndelsen, og bruges endnu, Funkes Lærebog ved Kielsen; i den Afdeling, som lysthavende Disciple af begge de øverste Classer udgjøre, lægges Blumenbachs Handbuch der Naturgeschichte til Grund. Prøve i dette Fag finder ikke Sted ved Examen artium.

Til bequemmere Oversigt af samtlige Characterer, som Dimisserne fra Ribe Skole have erhholdet ved Examen artium siden Reformen, findes de summarisk anførte paa 2de efterfølgende Tabeller, til hvilke forhen under ethvert enkelt Fag er henviist.

Characterer

givne Dimisserne fra Ribe Skole ved Ex. art. fra 1805 til 1817.

	Ug.	Mg.	G.	Tg.	Mdl.	Slct	Anmærkinger.
Dansk	3	11	10	3			
Latin	3	8	12	4			
Lat. Stil	3	8	12	8	4		
Græsk	2	8	13	4			
Hebraisk	6	8	4	2			7 Fritagene.
Religion		12	13	2			
Geographie	3	17	5	2			
Historie	3	13	10	1			
Arithmetik	1	8	12	2	1	1	2 ligesaa.
Geometrie	3	12	4	4	1	1	2 ligesaa.
Endsk	2	8	11	3	1		
Fransk	3	9	8	4	1		
Hovedcharacter ved Examen artium 1)	2	6	6	3	1		

*) Disse Bestemmelser ansæses overensstemmende med den Kongelige Directions Skrivelse af 4de April 1818.

***) S. Bilag 12.

1) Før 1812 meddeltes ingen Examens Hovedcharacter; denne mangler

Characterer

gionne Dimidserne fra Ribe Skole ved Ex. art. fra 1818 til 1831.

	Laud. p. c.	Land.	H. ill.	Non cont.	o
Dansk	4	43	16		
Latin	8	45	9	1	
Lat. Stil	0	38	20	5	
Græsk	12	40	11		
Hebraisk *)	6	18	23	7	
Religion	2	26	31	3	
Geographie	16	30	15	2	
Historie	10	36	14	3	
Arithmetik	4	25	28	6	
Geometrie	5	23	27	7	
Endsk	6	44	13		
Fransk	12	33	17	1	
Hovedcharacterer ved Examen artium.	1	39	22	1	

Hvad Disciplinen angaaer, da havde den Ulfik tidligen indseet sig, at Disciples Udeblivelse fra Skoletimerne enten slet ikke anmeldtes, eller anmeldtes ved et mundtligt Bud, der vel endog uden Vedkommendes Vidende og Samtykke kunde være affendt af Disciplen selv, eller af en anden Uberetiget. For at affkøffe denne Misbrug opfordrede Rector Hanssen ved en Omgangs skrivelse af 20de April 1807 Disciplenes Forældre, eller dem, under hvis private Opsyn de stode, til skriftligen at afgive slige Anmeldelser om Upasselighed, eller andet gyldigt Forfald. Denne Vedtægt er siden bleven fulgt og i den følgende Tid stærket derved, at en længere Udeblivelse paa Grund af Sygdom, især i Examenstiden, ikke kan ansees tilhadelig uden Vidnesbyrd af en Læge. Nogle forfattede Skolelove bekendtgjordes den 2den Julii 1811, hvis Indhold er blevet Discip-

derfor for 9 Candidater. For 2de i dette Tidrum udmærkede Candidater anføres dog som Hovedchar. Ug.

*) Et pensum Græsk i Stedet for Hebraisk et angivet af 9, (som alle erholdt Char. Laudabilis een af disse p. c.

lene indskærpet ved gsentagen Bekjendtgjorelse og jevnlig Naamindelse. *) Vigtigere Disciplintilsælde mangle vel ikke ganske i det her behandlede Tidrum, dog have de været yderst sjeldne. Af Grunde, som Læseren let kan tænke sig og neppe vil misbillige, finder jeg det rigtigst at forbigaae dem med Laughed.

Fra et Antal af henved 10 Disciple forøgedes efterhaanden Frequentzen i Ribe Skole saaledes, at der i Aaret 1823 vare 51 Disciple tilstede ved den offentlige Examen. For Tiden tæller Skolen ikke flere end 38 Lærlinge. Dette aftagende Forhold har vel tildeels sin Grund i de strengere Forskrifter, som nu iagttages ved Disciples Opflyttelse til en høiere Klasse, hvoraf Folgen bliver, at de mindre Duelige foranlediges til itide at tage en anden Bestemmelse; (en Sag hvorom jeg siden kommer til at tale) men tildeels vel ogsaa deri, at Veien heller ikke i andre Henseender er bleven lettere for den unge Studerendes. Skolepengene ere ved den Kongelige Directions Skrivelse af 28de Decbr. 1816 forhøiede saaledes, at der nu betales for 1 Discipel 30 Rbd. r. S., for den anden af 2de Brødre, som paa samme Tid ere i Skolen, 20 Rbd. og for ien 3die Broder under lige Betingelse 15 Rbd. Ved Forordningen af 7de Nov. 1809, §. 66, var derimod den høieste Betaling 20 Rbd. Ligeledes er samme Forordnings 74 § ved den Kongelige Directions Skrivelse af 13de Julii 1825**) forandret derhen, at Stipendierne ved enhver Skole indskrænkes til det Beløb, som af

*) Bilag 14.

**) Bilag 15.

samme Skoles egne Midler, uden Tilflugt fra den almindelige Skolefond, kan udredes. Dette gjør en Forskjel her paa Stedet af noget over 500 Rbdr., som nu uddeles hvert Aar mindre i Stipendier end forhen.

Ved Geheimrethsminister Brev Joachim Godske Moltkes Legat for Embedsmænds Børn, som gaae i Skole, skulde vel — ifølge Fundatsen af 28de Jan. 1822 — Ribe Skole, ligesom de øvrige Skoler i Stifternes Hovedstæder have Udgang til 2de Portioner eller 80 Rbd. S. aarlig; men da dette Legat, forsaavidt de til Ribe Skole bestemte Pladser angaaer, ikke hidindtil er realiseret, og det er uvidt, hvor naar dette vil see: kan Haab om denne Understøttelse endnu ikke bidrage til at forøge Disciplenes Antal. *) Desuden ere de lærde Skoler overhoved mindre besøgte i de senere Aar, hvilket man kan see af de i Maanedsskrift for Literatur anførte Kjendsgjerninger; intet Under derfor, at denne Aftagen, som i Almindelighed spores, ogsaa strækker sig til Ribe Skole, saa meget mere, da dens Stipendiefond intet Tillokkende har. Hertil kommer, som ovenfor er sagt, at Bestyrelsen har gjort det vanskeligere for den mindre dygtige Discipel at forfremmes til en høiere Klasse, hvorved Skolen vel har tabt Udskillige, der kunde fylde Tallet, men i andre og vigtigere Henseender har vundet. Om disse Foranstaltninger, angaaende Skoleprøver, Disciplenes Forfremmelse og Dimission, staaer endnu tilbage at meddele nogen Efterretning.

*) Gavebrevet vil findes i Dr. Schack's Revision og Fortsættelse af Hoffmanns Fundatsamling, 1 B.

Hvad Skoleprøverne for det første angaaer, da havde Erfaring viist, hvor store Vanskeligheder der mødte ved Afgjørelsen af Spørgsmaalet om Disciplenes indbyrdes Plads og Opfytning enten til en højere Klasse eller paa den øverste Part i samme Klasse; naar Spørgsmaalet ellers skulde afgjøres paa en Maade, som kunde være gavnlig for Lærlingens Fremgang i det Hele og tillige ved de fulgte Grundsetningers Billighed tilfredsstille enhver af Lærerne i de forskjellige Discipliner.

Viistnok er det en Regel, hvorom man i Almindelighed let bliver enig, at Disciplenes ved Examen afslagne Prøver maae bestemme deres Plads indbyrdes; men visse Discipliner bor dog, enten formedelsk deres ubetingede Vigtighed eller den Vægt, som Skoleanordningen tillægger dem, komme i fortrinlig Betragtning; heller ikke synes det billigt at udelukke ethvert Hensyn til den hele Aaret igjennem udviste Flid og Duellighed, naar det gjælder om at tilkjende Disciplen sin Plads ved det nye Skoleaars Begyndelse, da Translocationen, endskjøndt den ogsaa til andre Tider foretages, allermeest tildrager sig den offentlige Opmærksomhed. I denne Henseende fremsatte Rector Thorup i Lærerforsamlingen den 30te April 1814 nogle Forslag til Overveielse, hvoraf Følgen blev en Overenskomst om disse Bestemmelser:

1. Charactererne udtrykkes, som hidtil, med Tal saaledes, at 6 er Ug., 5 Mg., 4 G., 3 Eg., 2 Mdl. og 1 Gl.*)

*) Brudne Tal undgaaes helst i de specielle Characterer; men skulde Brøf findes fornøden, maae dog ikke andre bruges end Trediedele.

2. Hovedcharacteren uddrages af de specielle paa den arithmetiske Wei; men for at give Characteren i Latin, latinsk Stiil og Dansk (betragtede som fortrinligt vigtige Fag) en noget større Indsydelse paa Hovedcharacteren, vedtoges, at Charactererne i disse Rubrikker skulde ved Hovedcharacterens Beregning gjælde saaledes, at $6 \text{ er } = 8$, $5 = 6$, $4 = 4$, $3 = 2$, $2 = 0$, $1 = \div 3$, $0 = \div 4$.
3. Efter denne Hovedcharacter bestemmes den relative Plads i Klasseafdelingerne ved Qvartalprøverne.
4. Ved Skoleaarets Slutning uddrages af de maanedlige Characterer for hele Aaret en almindelig Slidscharacter.
5. Efter Hovedcharacteren ved den offentlige Examen, i Forbindelse med den aarlige Slidscharacter, ordnes Disciplene i deres resp. Classer og Klasseafdelinger ved det nye Skoleaars Begyndelse. I tvivlsomme Tilfælde udregnes en Middelfcharacter, hvilket i Almindelighed, hvor Forskjellen er kjendelig nok desuden, ikke findes fornødent.

Det kunde synes, som om denne Fremgangsmaade medførte et særdeles besværligt og vidtloftigt Arbeid; men Erfaring har viist, at det, ved samtlige Læreres uforsvorne Deeltagelse, er afgjort paa en Dags Tid, selv ved den aarlige Hovedexamen, hvor Beregningen er meest compliceret. Og er denne Maade endog forbunden med nogen Uleilighed, synes den paa den anden Side at anbefale sig ved en Sikkerhed og Consequents, der forebygger alle Stridigheder i dette Stykke mellem Lærerne indbyrdes.

Men endnu vedblev Spørgsmaalet om Disciples

Opflytning, enten til en høiere Klasse, eller Afdeling i samme Klasse, at være overladt til et Skoleraads Beslutning, som toges umiddelbart efter hvert Aars Hovedexamen, uden at man havde forenet sig om faste Bestemmelser, der kunde lægges til Grund for denne Beslutning. Dette maatte nødvendigvis have sine Vanskeligheder. Thi vare endog alle Lærere enige i at hævde deres fælles Ret til at afgjøre dette Spørgsmaal, uafhængigen af Disciplenes Forældre og Børgere, som ellers pleiede at blande sig i Sagen, ja truede vel endog med at tage Discipelen af Skolen, dersom han ikke blev opflyttet: (en Trusel, som snart maatte ophøre, da den befandtes aldeles ubirksom) saa bleve dog vedkommende Lærere neppe stedse frie for fremmed Indskydelse, ogsaa hændtes det vel undertiden, at Een bedre forstod at gjøre sin Stemme gjældende end en Anden, ikke mindre stemmeberettiget, eller og at Forandring i Lærerpersonalet medførte Forandring i Beslutningens sterre eller mindre Strengthed. Det syntes derfor hensigtsmæssigt at give denne Deel af Bestyrelsen en jevnere Holdning ved at fastsætte visse ufravigelige Fordringer med Hensyn til Disciples Opflytning. Et Udkast til nogle saadanne Bestemmelser blev med alle Læreres eensstemmige Samtykke antaget den 16de Januar 1826. Deres nøiagtige Overholdelse har bidraget til itide, og paa en lemsældig Maade, at bortfjerne adskillige lidet haabefulde Disciple, uden at Skolen derved har tabt en eneste Discipel, som den maa beklage at have mistet. Den indsigtsfulde Læser dømme selv, om disse Bestemmelser kunne siges at være for strenge.

§

opflyttede i den øverste Klasse, har Universitetet allerede modtaget 15 Candidater, blandt hvilke kun de 9 have erholdt Characteren Laudabilis: Beviis nok for, at de Fordringer, som gjøres ved Opflyttelsen, ikke ere overspændte; snarere kunde dette Forhold synes at vidne om en vis Slaphed. Dog maa jeg bemærke, at af Haud illaudabiles ere nogle, som med større Examens Held vel ikke ufortjent torde have opnaaet en høiere Character; saaledes har Een af disse laud. p. c. for Dansk, og for Latin, latinsk Stil, Græsk, Religion, Lyds og Fransk laudabilis.

Men, da det unegteligt til et godt Udfald af Examen Artium saare meget kommer an paa Anvendelsen af de sidste Skoleaar, kan Disciplens Duellighed ved Opflyttelsen i den øverste Klasse ikke fuldkomment være Borgen for hans Modenhed til Dimission efter et Aar Aars Forløb. Nødvendigheden af nogle Grundsatninger for denne Translocation, om jeg saa maa kalde den, fra Skolen til Universitetet, i Analogie med de ved Translocationen i selve Skolen anvendte Regler, maatte derfor snart blive os indlysende. Til ogsaa i denne Henseende at sætte billige Skranke for den Unges utaalmodige Higen efter et vinkende Maal, opfordredes man end mere ved den Kongelige Directions flere Gange paaberaabte Skrivelse af 14de Febr. 1829. Uden iøvrigt at give Slip paa den afgjørende Stemme, som efter Skoleanordningen tilkommer enhver Rector ved Spørgsmaalet om Disciples Mo-

Bestemmelse

af visse Grundsatninger for Disciplenes Opfyttelse.

§ 1.

Til Opfyttelse i en høiere Klasse udfordres:

- I. at Hovedcharacteren ved den offentlige Skoleexamen maa nærme sig til Meget god eller, efter den her brugelige Udtroksmaade, ikke fattes mere end i det Høieste en Trediedeel i 5. Noget Eftergivelse i denne Fordring kan ikkun finde Sted, naar a) den aarlige Flidcharacter er betydeligt bedre end Examenscharacteren, og b) naar Disciplen tillige i de Rubrikker, hvorpaa der ved Examen artium lægges fortrinlig Vægt, nemlig: dansk Stil, latin Stil, Latin og Græsk, har overalt gode Characterer ved den offentlige Examen. Dog maa Hovedcharacteren for denne under alle Omstændigheder overstige 4, hvis Disciplen skal opfyttes i en høiere Klasse.
- II. Til en saadan Opfyttelse udfordres desuden (om end Examens Hovedcharacter var 5 eller derover) at den latinske Examensstil maa af Censorerne erkiendes for god. Characteren God $\frac{1}{2}$ eller 3 totrediedeel er kun antagelig i det Tilfælde, at de maanedlige Characterer for Stilen i det Hele ere bedre, ellers udelukker denne og andre endnu ringere Characterer fra Forfremmelse til en overordnet Klasse.

§ 2.

De samme Grundsatninger følges ved Opfyttelsen fra een Part paa en anden i samme Klasse; dog kan Fordringen i Henseende til den latinske Stil hos en forresten duelig og flittig Discipel da noget formildes.

§ 3.

Jo høiere Klasse, til hvilken Disciplen skal opfyttes, desto strengere ville hans ved den offentlige Examen aflagte Prøver af de ordentlige Censorer blive bedømte.

§ 4.

Naar en Discipel har tilbragt 3 Aar i en Klasse uden endnu at opfylde de disse Betingelser for Opfyttelse til en høiere, anmodes hans Forældre, eller Børger om at give ham en anden Bestemmelse, da han maa formodes at mangle enten Lust eller Anlæg til Studeringer. Ønske de udtrykkeligen, at han endnu 2 Aar skal forblive i Skolen, kan det vel tillades, naar han ikke ved umiskjendelig Dovenskab giver sine Meddisciple et slet Exempel, og han ibrigt opfører sig upaaklageligt; men Understøttelse af fri Undervisning, eller Stipendier, hvis et saadant Beneficium har

1810. Disciplens Stillning i de lærde Skoler

Prinds Christian Skolen. — Rector vovede i en kort latinsk Tale at anbefale Hans Kongelige Høihed Byen og Skolen. En latinsk Ode, forfattet af Rector, blev affjungen af Disciplene.

Endeligen glædede Hans Majestæt Kongen, ledsaget af Hans Kongelige Høihed Prinds Frederik Carl Christian, Ribe Skole tredje Gang med sin allerhøieste Markvarelse den 28de Junii 1832. Hans Majestæt befalede de tvende øverste Classer at examineres i Mathematik og Latin, og tillod Disciplene at affynge en dansk Sang, som tilligemed en latinsk Ode var forfattet af Skolens Rector, i den Hensigt at udtrykke de Følelser af Kjærlighed og Hengivenhed, med hvilke Landsfaderen her, som overalt, blev modtaget af sine Børn.

Maatte Videnskaberne endnu i mange Aar nyde Beskjærmelse og Opmuntring under Sjette Frederiks velsignede Regjering!

"Ved den af Stiftsövrigheden under 19de Novbr. f. A. indsendte Beretning om Udfaldet af den sidst afholdte Examen i Ribe Skole, og ved Gjennemsynet af de medfulgte skrivtlige Udarbeidelser fra Disciplerne, er Directionen endnu mere bleven bestyrket i den fordeelagtige Mening om den i samme herskende Flid og Videlyst. Med Agtelse erkjender den deri Rector *Hansens* udmærkede Fortjeneste, hvis værdige Exempel er af saa kjendelig Indflydelse paa hans dueelige og troe Medhjælperes ikke mindre heldige Virksomhed.

Omendskjönt man er forvisset om, at den for-tjente Udærkelse, der ved sidste Examen Artium tilkjendtes den fra Ribe Skole dimitterede *Christian Lund*, er for retskafne og nidkjære Lærere den behageligste Belønning, saa vil Directionen dog fra sin Side med Fornöielse benytte den Leilighed, som dens forestaaende allerunderdanigste Raport om de Lærde Skolers Tilstand vil tilbyde den, til at give Ribe Skoles Fremgang, dens Læreres berömmelige Bestræbelser overhovedet og Rector *Hansens* i Særdeleshed det meest anbefalende Vidnesbyrd.

Af indsluttede 4re Exemplarer af de trykte Character-Lister for sidste Examen - Artium anmoder Directionen Stiftsövrigheden, at modtage det ene for Stiftsarchivet og tilstille Rectorerne ved Ribe, Colding og Fridericia Skoler de övrige til Nedlæggelse i disse Skolers Archiver."

Næst at communicere Hr. Rectoren dette til egen behagelig Efterretning og Bekjendtgjörelse for Deres Medlærere forsaavidt dem vedkommer, tilsendes Dem

VI

herved 4 trykte Character-Lister for sidste Examen Artium til Opbevaring i Skolens Archiv.

Ribe den 10 Janv. 1807.

Moltke.

Middelboe.

Til

Hr. Rector *Hansen.*

Bil. 4.

Pro Memoria!

Den Kongelige Direction for Universitetet og de lær-Skoler har under 23de i forrige Maaned tilskrevet os saaledes:

"Directionen er bleven forelagt en Lections-Tabel for Ribe Skole, som Rector Hansen i Overeensstemmelse med Directionens Skrivelse af 8de Febr. f. A. provisorisk har affattet og indført. Omendskjönt denne, i det væsentlige, svarer til sit Öiemed, er det dog bleven befundet passende, at bringe den i endnu nærmere Overeensstemmelse med den for de andre lærde Skoler foreskrevne Lections-Orden; og i denne Hensigt er indsluttede Tabel bleven affattet, og med Directionens Approbation forsynet.

Stifts-Övrigheden anmodes tjenstligst at tilstille Rector *Hansen* samme, og tillige at meddele ham følgende Anmærkninger dertil.

I Betragtning af nærværende Omstændigheder, lader Man det endnu forblive ved 3 latinske, 2 græske, 2 franske, 1 tydsk og 1 geometrisk Klasse, indtil man seer sig i Stand til, for enhver af disse Lærefag at tilføie en höiere Klasse. Imidlertid gaae med de 3 latinske Sprogklasser, som ere Be-

stemmelsesgrundene for Disciplenes Fordeling i de øvrige Special-Klasser, følgende af de sidste parallele.

Med første latinske Klasse:

Dansk I, Religion I, Geographie I, Historie I, Arithmetik I, Naturhistorie I, Calligraphie I.

Med anden latinske Klasse:

Dansk II, Græsk I, Fransk I, Religion II, Geographie II, Historie II, Arithmetik II, Naturhistorie II, Calligraphie II.

Med tredje latinske Klasse:

Dansk III, Græsk II, Hebraisk, Fransk II, Tydsk, Religion III, Geographie III, Historie III, Arithmetik III, Geometric, Naturhistorie III, Calligraphie III.

For de Disciple af tredje Klasse, som ikke tage Deel i den hebraiske Sprogunderviisning, ere de dertil bestemte Timer fritimer, indtil Underviisning i det Engelske kan blive indført. Hvilke de ere for den anden og første Klasse, sees af Lections-Tabellen.

For saavidt enkelte Betragtninger kunne tillade det, har man søgt at anwise de enkelte Lærere et omtrent lige Antal af Læretimer. Af denne Grund overdrages for det første Læretimerne i Dansk I til Adjunct *Schandorph* og derimod de i Fransk I til Adjunct *Hansen*.

Indførelsen af den nye Lections-Orden kan udsættes til Begyndelsen af næste Semester, naar Paa-ske-Ferierne ere til Ende. Rectoren anmodes, førend den sættes i Gang, at lade et Antal af 100

Exemplarer af Tabellen trykke, dog med Udcladelse af de tilföiede Navne paa Lærerne og den under tegnede Approbation, og da for at befordre Tilvænnelsen dertil, at tilstille enhver Discipel sit Exemplar, hvori de ham anviste Læretimer ere understregede. Originalen bliver, efterat enhver Lærer er underrettet om det ham deri vedkommende, nedlagt i Skoleus Archiv, for der at gjemmes.”

Forestaaende communiceres Hr. Rector *Hansen* til behagelig Jagttagelse og Bekjendtgjörelse for de Vedkommende. Tabellen følger herved. *)

Ribe den 2den Marts 1807.

Moltke.

Middelboe.

Til

S. T. Hr. Rector *Hansen*.

*) S. følgende Bil. 5.

1807	M a n d a g.	T i r s d a g.	O n s d a g.	T o r s d a g.	F r e d a g.	L ø v e r d a g.
8—9	Religion I <i>Schandorph</i> Dansk II <i>Thorup.</i> Geometrie <i>Hansen.</i>	Historie I <i>Thorup.</i> Religion II <i>Schandorph.</i> Tydsk <i>Heansen.</i>	Religion I <i>Schandorph.</i> Dansk II <i>Thorup.</i> Geometrie <i>Hansen.</i>	Historie I <i>Thorup.</i> Religion II <i>Schandorph.</i> Tydsk <i>Hansen.</i>	Religion I <i>Schandorph.</i> Dansk II <i>Thorup.</i> Geometrie <i>Hansen.</i>	Historie I <i>Thorup.</i> Religion II <i>Schandorph.</i> Tydsk <i>Hansen.</i>
9—10	Latin I <i>Schandorph.</i> Historie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Historie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Geographie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Historie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Historie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Geographie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>
10—11	Arithmetik I <i>Hansen.</i> Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Calligraphie III	Calligraphie I Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Arithmetik III <i>Hansen.</i>	Calligraphie I Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Naturhistorie III <i>Hansen.</i>	Arithmetik I <i>Hansen.</i> Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Calligraphie III	Calligraphie I Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Arithmetik III <i>Hansen.</i>	Calligraphie I Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Naturhistorie III <i>Hansen.</i>
11—12	Dansk I <i>Schandorph.</i> Arithmetik II <i>Hansen.</i> Dansk III <i>Thorup.</i>	Arithmetik I <i>Hansen.</i> Calligraphie II Religion III <i>Schandorph.</i>	Dansk I <i>Schandorph.</i> Fransk I <i>Hansen.</i> Dansk III <i>Thorup.</i>	Dansk I <i>Schandorph.</i> Arithmetik II <i>Hansen.</i> Dansk III <i>Thorup.</i>	Arithmetik I <i>Hansen.</i> Calligraphie II Religion III <i>Schandorph.</i>	Dansk I <i>Schandorph.</i> Fransk I <i>Hansen.</i> Dansk III <i>Thorup.</i>
2—3	Naturhistorie I <i>Hansen.</i> Græsk I <i>Rect. Hansen.</i> Hebraisk <i>Schandorph.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Fransk I <i>Hansen.</i> Græsk II <i>Rect. Hansen.</i>	Naturhistorie I <i>Hansen.</i> Græsk I <i>Rect. Hansen.</i> Fransk II <i>Schandorph.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Naturhistorie II <i>Hansen.</i> Græsk II <i>Rect. Hansen.</i>	Naturhistorie I <i>Hansen.</i> Græsk I <i>Rect. Hansen.</i> Hebraisk <i>Schandorph.</i>	Latin I <i>Schandorph.</i> Naturhistorie II <i>Hansen.</i> Græsk II <i>Rect. Hansen.</i>
3—4	Geographie I <i>Thorup.</i> Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Fransk II <i>Schandorph.</i>	Religion I <i>Schandorph.</i> Geographie II <i>Thorup.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Geographie I <i>Thorup.</i> Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Religion III <i>Schandorph.</i>	Arithmetik I <i>Hansen.</i> Latin II <i>Rect. Hansen.</i> Fransk II <i>Schandorph.</i>	Geographie I <i>Thorup.</i> Religion II <i>Schandorph.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>	Arithmetik II <i>Hansen.</i> Latin III <i>Rect. Hansen.</i>
4—5	Calligraphie II Geographie III <i>Thorup.</i>	Historie III <i>Thorup.</i>	Historie III <i>Thorup.</i>	Geographie III <i>Thorup.</i>	Historie III <i>Thorup.</i>	Historie III <i>Thorup.</i>

Saaledes approberet i den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler, den 16de Februar 1807.

Frederik Christian.

Malling.

Moldenhawer.

Engelstoft.

021-018

1947-1948

1949

Date	Description	Debit	Credit	Balance
1947-1-1	Opening Balance			100.00
1947-1-15	Deposit		50.00	150.00
1947-2-1	Withdrawal	20.00		130.00
1947-2-15	Deposit		30.00	160.00
1947-3-1	Withdrawal	10.00		150.00
1947-3-15	Deposit		40.00	190.00
1947-4-1	Withdrawal	30.00		160.00
1947-4-15	Deposit		20.00	180.00
1947-5-1	Withdrawal	15.00		165.00
1947-5-15	Deposit		15.00	180.00
1947-6-1	Withdrawal	25.00		155.00
1947-6-15	Deposit		35.00	190.00
1947-7-1	Withdrawal	10.00		180.00
1947-7-15	Deposit		10.00	190.00
1947-8-1	Withdrawal	20.00		170.00
1947-8-15	Deposit		20.00	190.00
1947-9-1	Withdrawal	15.00		175.00
1947-9-15	Deposit		15.00	190.00
1947-10-1	Withdrawal	10.00		180.00
1947-10-15	Deposit		10.00	190.00
1947-11-1	Withdrawal	20.00		170.00
1947-11-15	Deposit		20.00	190.00
1947-12-1	Withdrawal	15.00		175.00
1947-12-15	Deposit		15.00	190.00
1948-1-1	Withdrawal	10.00		180.00
1948-1-15	Deposit		10.00	190.00
1948-2-1	Withdrawal	20.00		170.00
1948-2-15	Deposit		20.00	190.00
1948-3-1	Withdrawal	15.00		175.00
1948-3-15	Deposit		15.00	190.00
1948-4-1	Withdrawal	10.00		180.00
1948-4-15	Deposit		10.00	190.00
1948-5-1	Withdrawal	20.00		170.00
1948-5-15	Deposit		20.00	190.00
1948-6-1	Withdrawal	15.00		175.00
1948-6-15	Deposit		15.00	190.00
1948-7-1	Withdrawal	10.00		180.00
1948-7-15	Deposit		10.00	190.00
1948-8-1	Withdrawal	20.00		170.00
1948-8-15	Deposit		20.00	190.00
1948-9-1	Withdrawal	15.00		175.00
1948-9-15	Deposit		15.00	190.00
1948-10-1	Withdrawal	10.00		180.00
1948-10-15	Deposit		10.00	190.00
1948-11-1	Withdrawal	20.00		170.00
1948-11-15	Deposit		20.00	190.00
1948-12-1	Withdrawal	15.00		175.00
1948-12-15	Deposit		15.00	190.00
1949-1-1	Withdrawal	10.00		180.00
1949-1-15	Deposit		10.00	190.00

	M a n d a g.	T i r s d a g.	O n s d a g.	T o r s d a g.	F r e d a g.	L ö v e r d a g.
VIII—IX	Religion I Adj. Wohnsen. Historie II Vicecon. Thorup. Geometrie Adj. H. Hansen.	Historie I Vicecon. Thorup. Religion II Adj. Wohnsen. Tydsk Adj. H. Hansen.	Religion I Adj. Wohnsen. Geographie II Vicecon. Thorup. Geometrie Adj. H. Hansen.	Historie I Vicecon. Thorup. Religion II Adj. Wohnsen. Tydsk Adj. H. Hansen.	Religion I Adj. Wohnsen. Historie II Vicecon. Thorup. Geometrie Adj. H. Hansen.	Historie I Vicecon. Thorup. Religion II Adj. Wohnsen. Tydsk Adj. H. Hansen.
IX—X	Latin I Adj. P. T. Hansen. Dansk II Adj. Wohnsen. Latin III Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Historie II Vicecon. Thorup. Latin III Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Dansk II Adj. Wohnsen. Latin III Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Historie II Vicecon. Thorup. Latin III Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Dansk II Adj. Wohnsen. Latin III Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Geographie II Vicecon. Thorup. Latin III Prof. Hansen.
X—XI	Arithmetik I Adj. H. Hansen. Latin II Prof. Hansen. Calligraphie III Brasen.	Naturhistorie I Adj. P. T. Hansen. Latin II Prof. Hansen. Arithmetik III Adj. H. Hansen.	Geographie I Vicecon. Thorup. Latin II Prof. Hansen. Naturhistorie III Adj. P. T. Hansen.	Naturhistorie I Adj. P. T. Hansen. Latin II Prof. Hansen. Calligraphie III Brasen.	Naturhistorie I Adj. P. T. Hansen. Latin II Prof. Hansen. Arithmetik III Adj. H. Hansen.	Arithmetik I Adj. H. Hansen. Latin II Prof. Hansen. Naturhistorie III Adj. P. T. Hansen.
XI—XII	Dansk I Adj. P. T. Hansen. Arithmetik II Adj. H. Hansen. Dansk III Adj. Wohnsen.	Arithmetik I Adj. H. Hansen. Religion III Adj. Wohnsen.	Dansk I Adj. P. T. Hansen. Fransk I Adj. H. Hansen. Dansk III Adj. Wohnsen.	Dansk I Adj. P. T. Hansen. Arithmetik II Adj. H. Hansen. Dansk III Adj. Wohnsen.	Arithmetik I Adj. H. Hansen. Religion III Adj. Wohnsen.	Dansk I Adj. P. T. Hansen. Fransk I Adj. H. Hansen. Dansk III Adj. Wohnsen.
II—III	Latin I Adj. P. T. Hansen. Græsk I Vicecon. Thorup. Hebraisk Adj. Wohnsen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Fransk I Adj. H. Hansen. Græsk II Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Græsk I Vicecon. Thorup. Fransk II Adj. H. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Naturhistorie II Adj. P. T. Hansen. Græsk II Prof. Hansen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Græsk I Vicecon. Thorup. Hebraisk Adj. Wohnsen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Naturhistorie II Adj. P. T. Hansen. Græsk II Prof. Hansen.
III—IV	Geographie I Vicecon. Thorup. Latin II Prof. Hansen. Fransk II Adj. H. Hansen.	Religion I Adj. Wohnsen. Geographie II Vicecon. Thorup. Latin III Prof. Hansen.	Geographie I Vicecon. Thorup. Latin II Prof. Hansen. Religion III Adj. Wohnsen.	Latin I Adj. P. T. Hansen. Latin II Prof. Hansen. Fransk II Adj. H. Hansen.	Arithmetik I Adj. H. Hansen. Religion II Adj. Wohnsen. Latin III Prof. Hansen.	Calligraphie I Brasen. Latin III Prof. Hansen.
IV—V	Calligraphie I Brasen. Geographie III Vicecon. Thorup.	Calligraphie II Brasen. Historie III Vicecon. Thorup.	Calligraphie I Brasen. Historie III Vicecon. Thorup.	Calligraphie I Brasen. Geographie III Vicecon. Thorup.	Calligraphie II Brasen. Historie III Vicecon. Thorup.	Arithmetik II Adj. H. Hansen. Historie III Vicecon. Thorup.

Saaledes approberet i Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, den 8de September 1810.

Malling.

Moldenhawer.

Engelstoft.

Bil. 6.

Da det af Hr. Professoren under 11te f. M. indberettede Forslag til en Forandring i Fordelingen af Underviisningsgjenstandene og Timerne er bleven foranlediget ved Lærernes eensstemmige Overeenskomst, saa vil Directionen ikke nægte sit Samtykke til, at dette Forslag i det forestaaende Aar maa følges. Men da den dog ikke har fuldkommen Vished om, at bemeldte Forandring i alle Henseender vilde svare til Underviisningens Tarv, saa maa den tilføie sit Samtykke den Indskrænkning, at det kun saalænge bliver gjeldende, indtil Ribe Skole forsynes med en fjerde latinsk Classe og de ved Siden af samme gaaende Classer i andre Underviisninger.

Dette meldes herved til egen Underretning og videre Bekjendtgjørelse for Skolens Adjuncter.

Den Kongl. Direction for Universitetet og de lærde Skoler d. 8de Septbr. 1810.

Malling.

Moldenhawer.

Engelstoft.

Til

Hr. Rector Prof. *Hansen*, Ridder.

Bilag 7.

Under 31te f. M. har Stiftsövrigheden over Ribe-Stift hertil indsendt et Andragende af 24de s. M. fra Hr. Reetoren om at Musicus *Lorentzen* maatte antages til at give Underviisning i Sang og Musik ved Ribe-Cathedralskole.

Uagtet Skolens oeconomiske Forfatning kræver saa stor Sparsomhed som mueligt, vil Directionen dog, da

Circulaire.

Directionen har ved flere Leiligheder bragt i Erfaring, at man i de forskjellige lærde Skoler giver Underviisningen i de matematiske Videnskaber et meget forskjelligt Omfang; men da det er vigtigt, at disse Videnskaber hverken forsømmes, forsaavidt de i Skolerne bör læres, og heller ikke foredrages i en for Skoleunderviisningen mindre passende Udstrækning, hvorved formegen Tid kunde borttages fra andre Discipliner, og da det tillige med Hensyn til den academiske Underviisning synes nödvendigt, at en vis Grændse fastsættes, paa det Universitetets Lærere kunne gaae ud derfra i deres Forelæsninger for dem, som berede sig til den philosophiske Examen, saa skulde Directionen efter derom indhentet Betænkning fra Professorens *Matheseos* ansee det for hensigtsmæssigst, at den matematiske Underviisning i de lærde Skoler i Almindelighed indskrænkes til Foredraget af den plane Geometrie og Talregningen, forbunden med Bogstavregningen, men af denne ikke blot hvad der i nogle faa Timer kan bibringes Lærlingen til bedre at forklare Kvadrat- og Cubikrodens Udregning, men saameget, at et ikke alt for indviklet Spørgsmaal af de 4 Regnearter med Lethed og Sikkerhed kan besvares; dog at det herved ikke formenes nogen, som maatte have fortrinlige Anlæg og Tilböielighed for denne Videnskab, deri at gaae videre, forsaavidt ikke derved Tiden afknaptes fra andre fornödne Læregjenstande. Tillige formener Directionen, at den af Rector Mag. *Björn* udgivne Lærebog, der allerede er antaget i flere lærde Skoler,

passende kunde lægges til Grund for den mathematiske Underviisning, dog at dens Indførelse skeer successiv, saaledes at den for de første Begyndere strax kunde anskaffes, men at for de øvrige beholdes den, hvormed de allerede have gjort Begyndelse, for at de ikke ved Forandring skulle sættes i ny Bekostning.

Dette unnlader Directionen ikke herved at tilmelde Hr. Rectoren til behagelig Underretning og Iagttagelse, forsaavidt den Dem anbetroede lærde Skole vedkommer.

Den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler den 26de Julii 1817.

Malling *Rothe.* *Engelstoft.* *Mynster.*

C Lund.

Til

Hr. Rector *Thorup.*

Bilag 12. *)

Hans Excellence Geheimestatsminister og Overkammerherre I. G. Greve af *Moltke* har tilmeldet Directionen, at han af de det *Moltkeske* Museum tilhørende Doubletter har skjenket *Ribe-Cathedralskole* en Mineraliesamling, bestaaende af 476 Numere, i det Öiemed, at Samlingen maatte afbenyttes ved Skoleunderviisningen i det naturhistoriske Fag, hvilket afg. Conferentsraad *Otto Frederik Müller* tilforn haver ønsket at fremme ved et dertil anordnet Legat.

I den Anledning udbeder Directionen sig Hr. Rectorens behagelige Forslag om, hvorledes De formener,

*) Ved en Feiltagelse have 2de Bilag faaet eet og samme No., (12) og dette faaet Plads bag efter et Document. som det burde have gaaet foran.

at Samlingen bedst kunde afbenyttes for Skoleunderviisningen i Naturhistorie, ligesom Man ogsaa ønsker at modtage Indberetning om, hvorledes hidtil er blevet forholdet med Anvendelsen af ovennævnte Müllerske Legat.

Den kongl. Direction f. U. og de l. Sk., den 21 Febr. 1818.

Malling.

Engelstoft.

Mynster.

C. Lund.

Til

Hr. Rector *Thornp.*

Bilag 13.

Circulaire.

Ved at gjennemgaae Listerne over Udfaldet af den i forrige Aar afholdte Examen artium har det været Directionen ukjært at bemærke, at skjönt de Dmitterede fra de lærde Skoler ere i det Hele befundne bedre funderede, end de Privat-Dmitterede, er dog Forholdet af de bedre Characterer til de ringere for Skolens Dimissi i dette Aar langt mindre tilfredsstillende, end i de foregaaende. Fra samtlige offentlige lærde Skoler (Sorøe Akademies Skole ikke indbegrebet) ere i afvigte Aar 115 blevne dmitterede til Universitetet. Af disse have kun 46 opnaaet Hovedcharacteren Laudabilis, derimod have 63 erholdt Hovedcharacteren Haud illaudabilis, 4 Non contentendus; en fra Bessestad Skole erholdt ingen Character for den latinske Stil, og 1 fra Randers Skole forlod Examen som umoden.

Dette mindre fyldestgjørende Udfald har vel sin Grund deri, at Tidsomstændighederne foranledige man-

ge flere mindre begavede unge Mennesker til at betræde Studeringernes Bane, end det for nogle Aar siden var Tilfældet; men saalidet endog dette lader sig forhindre, saa opfordrer det dog til desto større Opmærksomhed i Henseende til Dimissionen, paa det at Veien ikke skal gjøres dem for let, om hvilke man saavel for deres egen som for Statens Skyld hellere maa ønske, at de vælge en anden Vei, og for hvilke i det mindste en længere Forberedelse og en særdeles Anstrængelse er fornöden, dersom de paa Videnskabernes Bane skulle modnes til brugelige Statsborgere.

I Særdeleshed have vedkommende Examinatorer bemærket, at der ofte savnes Klarhed og Bestemthed i Opfattelsen og Anvendelsen af grammatikalske Regler, hvilket fornemmeligen sees ved den latinske Stil, i hvis Rubrik af dette Aars mange Dimissi kun Een har erholdt Udmærkelse; at der ofte findes betydelige Mangler i Henseende til Hjælpekundskaber ved Klassikernes Interpretation, saasom det Nödvendigste af Prosodien, Mythologien og den gamle Geographie; at ved Underviisningen i det franske Sprog paaagtes den grammatikalske Deel for lidet; at ved den geographiske Underviisning bruges Landkort for lidet, og at den ikke tilböriligen forbindes med Historien; at den historiske Underviisning skrider for langsomt frem, hvorfor den nyere Historie ofte kun skyndsomt og overfladisk er gjennemgaaet, og at Culturhistorien som oftest forbigaaes, uagtet dog den befalede Lærebog giver Anledning til at gjøre de Unge bekjendt med det Vigtigste deraf.

Da Examinatorerne tillige have havt Anledning til at bemærke, at Historien i nogle Skoler, uagtet Directionens Circulaire af 17de Septbr. 1821, læres efter Dictata og skrevne Hefter, hvoraf ogsaa følger, at Disciplerne ofte vænnes til at skrive Egennavnene urigtigt, saa maa Directionen paa det alvorligste have bemeldte sit Circulaire indskærpet, paa det at denne tidspildende og i mange Henseender skadelige Misbrug ganske maa ophøre, da Disciplerne hellere, for saavidt den mundtlige Underviisning ikke er tilstrækkelig, maa benytte en trykt Læsebog ved Siden af den foreskrevne Lærebog.

Ved tjenstlig at melde dette til Bekjendtgjørelse for Skolens øvrige Lærere, tilføier Directionen med Fornøielse, at ligesom de fra Ribe-Cathedralskole Dimitterede ingen særdeles Anledning have givet til foranstaaende Bemærkninger, saaledes have Examinatorerne i Latin og Græsk erklæret sig fortrinligen tilfredsstillede ved den af denne Skoles Candidater udviste Fremgang.

Den kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler d. 14 Febr. 1829.

Malling.

Engelstoft.

Mynster.

Reeberg.
Fm.

Til

Hr. Rector Professor *Thorup.*

Bil. 14.

Følgende Bestemmelser indskræpes herved Skolens Disciple:

- 1.) Ingen Discipel maa indfinde sig ved Skolen för 1
 Qvarteer för den bestemte Læsetid, saavel Formid-
 dag som Eftermiddag.
- 2.) I Classen sætter Enhver sig strax paa sit bestemte
 Sted og maa ikke, saalænge Underviisningen varer,
 forlade dette uden Lærerens Vidende. Al Stöi og
 höiröistet Snakken för Underviisningens Begyndelse
 forbydes og er især i Lærerens Nærværelse, og ef-
 terat han har erindret om Rolighed, strafværdig.
- 3.) Ved Timeskiftningen maa ingen vild Omlöben ha-
 ve Sted, ei heller maa under den Nogen uden Til-
 ladelse gaae ud af Skolebygningen, opholde sig paa
 Gaden eller under noget Paaskud begive sig i en
 anden end den ham anviste Classe.
- 4.) I Læretimerne maa Enhver holde sig fra al uved-
 kommende Talen, fra enhver fremmed Syssel og
 overhoved fra Alt, hvad der forstyrrer hans og an-
 dres Opmærksomhed. Enhver maa höre opmærk-
 som til, og, naar Noget forelæses eller oversættes,
 med stille Opmærksomhed læse med i sit Exem-
 plar.
- 5.) Enhver Discipel maa til enhver Underviisning med-
 bringe de nödvendige Böger, Landkort og övrigt
 Tilbehör, og omhyggelig vogte sig för at gjöre sig
 skyldig i nogen efterladen Glemsomhed.
- 6.) Saavel i som udenfor Skolen maa Enhver opføre
 sig med den Sömmelighed, der anstaaer en sædelig
 Discipel. Ved Underviisningens Ende baade For-
 middag og Eftermiddag maa Enhver ved sin Bort-
 gang iagttage et sömmeligt Forhold, ei allene i
 Nærheden af Skolen, men ogsaa paa den övrige

Hjemvei. Ei heller taales i Forfriskningstiden nogen uanstændig Skrigen, vild Omlöben eller saadan Leeg, hvorved den ene kan beskadige den anden.

- 7.) Hvo som beskadiger Borde, Bænke eller andet af Skolens Eiendom, skal ei alene erstatte Skaden, men ogsaa straffes for den Letsindighed eller Kaadhed, hvormed han tillod sig saadan Handling.

Ribe den 2den Julii 1811.

*L. Hanssen. P. N. Thorup. H. J. Hansen.
P. D. Wohlsen. Hanssen.*

Bil. 16.

Den Kongelige Direction for Universitetet og de lærde Skoler har under 2den d. M. *) tilskrevet os følgende:

”Ved Forordningen ang. de lærde Skoler af 7de Nov. 1809, § 75, blev det allernaadigst befalet, at der til at udrede de Pengestipendier, hvis høieste Antal for enhver lærd Skole ved den foregaaende 74 § var bestemt, skulde ved enhver Skole oprettes en Stipendiefond, samt at til Grundvold for denne Fond skulde henlægges alle de Privatlegater som ere givne til dueilige, flittige og trængende Disciples Understøttelse og Opmuntring, men at hvor disse Legater ikke vare tilstrækkelige, skulde Tilskud, indtil Beløbet af de for enhver Skole bestemte Stipendiesummer, efterhaanden som fornødent gjordes, og som Omstændighederne det tillode, udredes fra an-

*) Ved en Feiltagelse er den Kongelige Directions Skrivelse S. 27 dateret urigtigen: den 13de Julii, som er Communicationens Datum.

dre Hjælpkilder, som Skolerne enten maatte være i Besiddelse af eller for dem kunde udfindes.

Da Legaterne ved mange Skoler ikke vare tilstrækkelige til Udredelsen af forebemeldte Stipendiesummer, har Man hidtil, hvor det var fornødent, tilladt, at Skolernes Stipendiefonds erholdt de Tilskud, som udfordredes, fra Skolecasserne, eller endog fra den almindelige Skolefond. Men da Tidsomstændighederne ere blevne saa ugunstige for de lærde Skolers oeconomiske Forfatning, at flere af de lærde Skoler end ikke i de senere Aar havde kunnet vedligeholdes uden en af Hans Majestæt Kongen allernaadigst tilstaaet overordentlig Understøttelse, er det blevet uundgaaeligt, indtil videre at indskrænke Pengestipendierne til det Beløb, som af Privatlegaterne for enhver Skole kan udredes.

Directionen finder sig derfor nødsaget til tjenstligst at anmode Stiftsövrigheden om, behageligen at ville paalægge Forstanderskaberne for de lærde Skoler i Stiftet inden Udgangen af ethvert Skoleaar at lade affatte en Beregning over Skolens Stipendiefonds Indtægter i det forestaaende Skoleaar, da Rector maa indrette sit Forslag om Stipendiernes Fordeling saaledes, at Stipendiesummerne kunne udredes af Stipendiefondens egne Indtægter. Denne Beregning bliver derefter at indsende hertil tilligemed Rectors Forslag.

Dette meldes herved tjenstligst Stiftsövrigheden til behagelig Underretning og Foranstaltning."

Hvilket tjenstligen communiceres DIrr. Skolefor-
standere til behagelig Efterretning og Iagttagelse.

Ribe den 13de Julii 1825.

Castenschjold.

Koefoed.

S. T.

DIrr. Forstandere for Cathedralskolen i Ribe.

Dimittenderne fra Ribe=Skole for 1832.

1. Ludvig Theodor Hansen, en Søn af Districtschirurg Hansen i Ribe.
2. Hans Lyder Noed Müller, en Søn af Sognepræsten Müller i Gram.
3. Holger Frederik Guldberg, en Søn af Råmner Guldberg i Ribe.

(Ordenen, i hvilken de dimitteres, berøer paa Examenens Udfald.)

Examen begynder den 13de September og holdes i følgende Orden:

Torsdagen den 13de Septbr.	—	—	Dimittenderne og øverste Klasse, skriftlig Oversættelse fra Latin paa Dansk.
Fretdagen — 14de	—	—	Dimittenderne og alle de øvrige Classer, Form. latinſk Stil, Eſterm. danſk Stil.
Lørdagen — 15de	—	—	Dimittenderne, Form. Latin, Eſterm. Tydſk og Franſk.
Mandagen — 17de	—	—	Dimittenderne, Form. Religion og Hebraiſk, Eſterm. Græſk.
Tirsdagen — 18de	—	—	De øvrige Disciple i alle Classer, Latin.
Onsdagen — 19de	—	—	• • Naturhistorie og Tydſk.
Torsdagen — 20de	—	—	Dimittenderne, Form. Mathematik, Eſterm. Historie og Geographie.
Fretdagen — 21de	—	—	De øvrige Disciple i alle Classer, F. Hebraiſk, G. Dansk.
Lørdagen — 22de	—	—	• • Historie og Geographie.
Mandagen — 24de	—	—	• • Mathematik.
Tirsdagen — 25de	—	—	• • Græſk.
Onsdagen — 26de	—	—	• • Franſk.
Torsdagen — 27de	—	—	• • Religion.

Examinationstiden er hver Formiddag fra Kl. 8—12 og Eſtermiddag fra 2—6.

Den os anbetroede Ungdoms Forældre og Paarørende, ſaaavelſom andre Skolens Belyndere, indbydes herved til at overvære Examen og den Høitidelighed, med hvilken den ſluttes Lørdagen den 29de Septbr., om Eſtermiddagen Kl. 3.